THE LIBRARY OF CONGRESS (GRATIS)
SERIAL DIVISION
WASHINGTON, DC 20025 DM

DRAUGAS

THE LITHUANIAN WORLD-WIDE DAILY

LAISVOJO PASAULIO LIETUVIŲ DIENRAŠTIS
4545 WEST 63rd STREET • CHICAGO, ILLINOIS 60629
TELEFONAS (312) 585-9500-1-2-3

Vol. LXXX Kaina 35 c. TREČIADIENIS — WEDNESDAY, GEGUŽĖ — MAY 31, 1989 Nr. 105

LKB Kronika, Nr. 79

(Tęsinys)

Eina nuo 1972 metų,
Perskaitęs duok kitam!
Jei gali, padaugink!

Žinios iš vyskupijų

Gargždai (Klaipėdos raj.). 1987 m. rugpjūčio 23 d. Mikoliškių parapijos tikintieji (Kretingos raj.) savo bažnyčioje iškilmingai šventė Lietuvos Krikšto 600 metų jubiliejų. Iškilmėse dalyvavo vyskupas Antanas Vaičius. Į Mikoliškes maršrutiniu autobusu pamaldoms nuvykti neįmanoma-netinka laikas. Mikoliškių parapijos tikintieji jau eilė metų reikalauja autobusų parko administraciją pakeisti kursuojančio autobuso laiką, o jeigu tai, administracijos supratimu, neįmanoma, leisti jiems pasinaudoti „Religinių susiviejinimų nuostatų" 3 paragrafu, kuris sako, kad „Religinė bendruomenė turi teisę įsigyti transporto priemones". Surinkta šimtai parašų. Įsigyti autobusą tikintiesiems trukdo RRT įgaliotinio P. Anilionio įstaiga.

Gargždų parapijos tikintieji į iškilmes vyko pačių pasisamdytu autobusu. Ties Lapiais, maždaug 4 km. prieš Mikoliškes, juos sustabdė autoinspekcija. Keleivius išlaipino, o iš vairuotojo, nežiūrint to, kad jis turėjo kelialapį ir keleiviai iš anksto buvo sumokėję pinigus, atėmė teises.

* * *

Geniai (Alytaus raj.). 1988 m. balandžio 20 d. naktį Genių kaime vietoje nuvirtusio seno kryžiaus kažkas pastatė naują. Neišstovėjęs nė dienos, valdžios pareigūnų įsakymu, jis buvo nugriautas.

(Bus daugiau)

NATO sąjungai 40 metų!

Washingtonas. — Baltųjų rūmų pranešimu, prez. G. Bushas pasiuntė laišką Vakarų valstybių vadams, pranešdamas, kad Amerika siūlo NATO žinioje esančią kariuomenę sumažinti 30,000 kareivių.

Vakarų diplomatai iš Europos sako, kad tas sumažinimas būtų 20% pėstininkų daliniuose ir aviacijoje. Prez. Bushas taip pat sutinka, kad aviacija Europoje būtų laikoma konvencionalinių ginklų dalimi, kaip kad siūlo ir Sovietai.

Prezidento slaptas laiškas buvo išsiųstas Europos sąjungininkų vadams praėjusią savaitę, dar prieš jam išvykstant į Europą, kad valstybių galvos galėtų apgalvoti ir NATO posėdžiuose daryti sprendimą. Pirmadienį prasidėjo diskusijos trumpųjų raketų sunaikinimo klausimu. Tikslus prezidento laiško tekstas neskelbiamas, bet santrauka yra žinoma Vakarų diplomatams. Pirmą kartą prez. Bushas sutinka mažinti Amerikos kariuomenę ir aviaciją. Iki šiol Vakarai norėjo mažinti tik tankus, artileriją ir ginkluotuosius šarvuočius.

Busho iniciatyva

Šis Busho pasiūlymas bent laikinai atima iniciatyvą iš Gorbačiovo, kuris iki šiol buvo labai aktyvus savo pasiūlymais. Savo laiške Bushas rašo, jog reikėtų pradėti konvencionalinių ginklų pasitarimus, kurie galėtų po metų būti išspręsti. Prezidentas siūlo, kad Amerikos ir Sovietų daliniai, kurie būtų palikti Vakarų ir Rytų Europoje, galėtų susidėti iš 275,000 kareivių. Amerika šiuo metu Europooje laiko maždaug 305,000 pėstininkų ir aviacijos kareivių. Dar yra 15,000 laivyno personalo, tačiau tai neįeina į konvencionalinių ginklų sritį.

Šis prezidento pasiūlymas labiausiai pakenktų Sovietams,nes jie šiuo metu turi daugiau kaip 600,000 kariuomenės Rytų Europos kraštuose ir turėtų sumažinti daugiau negu 50% savo kareivių.

Raketų panaikinimas

Diplomatai praneša, kad ši prez. Busho iniciatyva vers Sovietus padaryti nuolaidas ir pradėti pasitarimus. NATO valstybių suvažiavimas vyksta šios organizacijos 40 metų paminėjimo metu Briusselyje. Prezidento ten laukia ir pats opiausias klausimas — trumpųjų distancijų raketos, kurias vokiečiai nori panaikinti. Daugelis valstybių vadų tiki Gorbačiovo gera valia ir pasaulis sukasi kita kryptimi, sako Bonoje esą diplomatai, kaip praneša Reuterio žinių agentūra. Baltųjų rūmų spaudos direktorius M. Fitzwater pripažįsta šios savaitės Briusselio pasitarimų ypatingą svarbą, nes vyksta istoriniai pasikeitimai iš vienos eros į kitą. Italijos min. pirm. pavaduotojas G. De Michelis taip charakterizavo padėtį: „Sovietai yra aktyvūs naujais siūlymais ir agresyvūs. Busho administracija yra pasyvi, nesuspėja reaguoti į įvykius, nepramatanti ateities. Neįtikėtina, bet Reagano vyriausybės geriau suprato, kas darosi pasaulyje,negu Bushas". Panašiai rašo ir Londono spauda, nors Thatcher bando padėti, eidama kartu su Amerika ir Prancūzija.

Reabilitavo tris lietuvius

Vilnius. — Lietuvos pogrindyje buvo leidžiamas „Perspektyvų" leidinys, kuris ėjo nuo 1978 m. iki 1980 m. To leidinio bendradarbiai — Vytautas Skuodis, Povilas Pečeliūnas ir Gintautas Iešmantas buvo 1980 m. suimti ir nuteisti kalėjimo bausmėmis. Ir dabar tuo pačiu pavadinimu vėl pradėjo eiti minėtas leidinys, tačiau tie minėti bendradarbiai su juo neturi nieko bendro, nes naujieji leidėjai pasisako už stalinizmo idėjas. Lietuvoje pranešta, kad anie trys — Vytautas Skuodis, Povilas Pečeliūnas ir Gintautas Iešmantas kovo mėnesio 24 d. buvo reabilituoti kaip anuo metu neteisingai nuteisti.

— **Lietuvos** komunistų televizijos ir radijo komiteto pirmininku paskirtas Domijonas Šniukas, „Pravdos" korespondentas. Jis yra Žurnalistų sąjungos pirmininkas.

Istorinė nuotrauka. JAV prezidentas Harry Truman pasirašo 1949 m. rugpjūčio 24 d. NATO valstybių susitarimo aktą. Dokumentus laiko tuometinis Valstybės departamento sekretorius Dean Acheson.

Liaudies deputatai pirmą kartą kalba atvirai

Maskva. Antrąją Liaudies deputatų kongreso dieną, po ilgų ginčų, deputatai baigė vėlai penktadienio naktį balsuodami už kandidatus į Aukščiausiąjį Sovietą. Buvo paruošti balsavimo lapai su 600 pavardžių, iš kurių buvo išrinktas 542 narių Sovietas. Buvo daug pasisakymų, kad visi deputai dalyvautų įstatymų leidime, tačiau šis pasiūlymas buvo atmestas. Buvo norima, kad deputatai atsisakytų kitų darbų ir tuo pasidarytų profesionalūs parlamentarai, panašiai kaip Amerikos kongresas. Šiuo būdu jie mažiau būtų priklausomi nuo partijos aparato. Gorbačiovas buvo priešingas, bet deputatai 636 balsais pasisakė už tai. Tuo buvo parodytas pirmą kartą mažas savistovumas. Kaip žinome, iki šiol vis būdavo vienbalsiai balsuojama.

Vėl leido demonstruoti

Kai ketvirtadienį išėjusius deputatus į gatvę apspito būriai žmonių ir klausinėjo įvairiausių klausimų apie sesiją, policija juos išvaikė, tai deputatai penktadienį 831 balsų dauguma nubalsavo panaikinti demonstracijas draudžiantį įstatymą. Maskvos miesto taryba vėl leido žmonėms rinktis prie Luzinskio sporto stadiono.

Dienos metu šioje sesijoje vyko ginčai tarp intelektualų ir darbininkų ir buvo reiškiamas provincijų nepasitenkinimas Maskva, kuri ir dabar nori viską laikyti savo valdžioje. Žurnalistai praneša, jog Pabaltijo respublikų deputatai kėlė savarnakiškumo klausimus; iškilo ir tautinių nesutarimų reikalai.

Pabaltiečių reikalavimai

Penktadienį Lietuvos, Latvijos ir Estijos deputatai, kurių daugelis viešai pasisakė, kad jų galutinis tikslas yra visiška nepriklausomybė nuo Sovietų Sąjungos, žadėjo boikotuoti rinkimus į Aukščiausiąjį Sovietą. Pabaltiečiai protestavo prieš tai, kad tą sąrašą turi patvirtinti visas Kongresas, nes tuo paneigiama teisė iš kiekvienos respublikos turėti Aukščiausiame Soviete savo atstovus. New Yorke Times reporteris pastebi, kad Pabaltijo deputatų nebalsavimas sudarytų nepatikimumo šešėlį visai legislatūrai. Į tai tuoj reagavo Gorbačiovas, pasakydamas: „Aš sakyčiau, kad mes turime kritišką situaciją".

Ta pačia proga istorikas Roy Medvedevas, kuris turi gerą vardą Pabaltijo respublikose todėl, kad iškėlė Stalino žiaurumus viešumon, maldavo Pabaltijo deputatus; „Būkite protingi ir nesugriaukite milžiniško darbo, kuris jau padarytas sudemokratinti mūsų visuomenei". Penktadienio naktį Pabaltijo deputatai, kaip sako žurnalistas B. Keller, jau buvo šiuo atveju šiek tiek sušveln ėję.

Azijos deputatai už senąjį komunizmą

Per visą debatų dieną vyko priešiški argumentai iš Maskvos ir Pabaltijo deputatų prieš centrinės Azijos deputatus, kurie buvo aiškūs senosios linijos partiečiai. Jų delegatai buvo Komunistų viršininkų kontroliuojami. Azijos atstovai visą laiką vienbalsiai balsavo už bet kokį pasiūlymą pagal senųjų partiečių įsakymą. Ir jie savo garsiu plojimu ir šauksmu neleido kalbėti net akademikui Sacharovui. Visą popietę vyko šiurkštūs pasisakymai tarp Maskvos bloko progresyviųjų ir darbininkų klasės deputatų iš provincijų. „Profesorius negalės apginti kasyklų darbininkų reikalų", sakė Donbasso anglių regiono kasyklų atstovas A. Tkhor. Bet Maskvos akių klinikos vadovas ir progresyvistas S. Fiodorovas aiškino: „Mano nuomone, mes turėtume išrinkti į Aukščiausią Sovietą geriausius tautos protus".

Bendras žurnalistų įspūdis buvo, kad partijos aparatas buvo gerai pasiruošęs ir sprendimuose laimėjo prieš radikaliuosius deputatus. Situaciją labai įžvalgiai išreiškė Aleksandr Minžurenko, deputatas iš Omsko miesto Sibire: „Aš atiduočiau visus mūsų balsus už vieną progresyvų maskvietį, nes mūsų visa delegacija yra vietinio Komunistų partijos viršininko kišenėje".

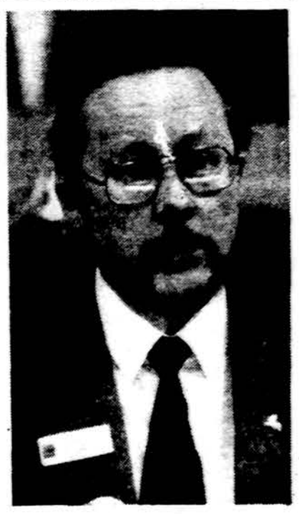

Lietuvos Persitvarkymo Sąjūdžio pirmininkas **Vytautas Landsbergis** Sovietų Sąjungos Liaudies deputatų Kongrese pareiškė, kad Pabaltijo atstovai negali balsuoti už kitų respublikų kandidatus, kurių jie nežino ir nepažįsta, taip pat ir kitų respublikų kandidatai negali balsuoti už Pabaltijo deputatus, kurių jie nežino.

PAVERGTOJE LIETUVOJE

— **Vilniuje** partijos ateistinio auklėjimo komisija pasisakė už tolimesnį Bažnyčios ir valstybės santykių tobulinimą, už tikinčiųjų ir netikinčiųjų bendradarbiavimą taikos išsaugojimo, ekologijos, dorovės, ypač blaivybės, šeimos stiprinimo ir gailestingumo ugdymo, srityse. Nutarė, tačiau, kad ir toliau, reikia plėtoti laisvamanybės ir ateizmo tradicijos Lietuvoje, prisidėti prie visų piliečių sąžinės laisvės realizavimo.

— **„Žemaičių žemės"** tema Vėžaičiuose dailininkas Juozas Vosylius kuria freską, kurioje jau matoma krašto praeitis ir dabartis. Devyniasdešimt trijų kvadratinių metrų kūrinys yra suskirstytas į 4 dalis. Tai kovų su kryžiuočiais vaizdai, krašto kultūros ir literatūros asmenybių galerija — Motiejus Valančius, Simonas Daukantas, Žemaitė, Vydūnas, Ieva Simonaitytė ir kiti žemaičių švyturiai. Trečioje dalyje — Žemdirbystės instituto veikla ir paskutinėje dalyje — linkėjimai ateičiai.

— **Lietuvoje** ypač šiuo metu diskutuojami ryšiai su lenkais. Neseniai įvyko Lietuvos lenkų suvažiavimas. Sąjūdžio žinių agentūros pranešimu, tai progresyvus reiškinys. „Tačiau visa tai turi turėti bendrus politinius rėmus, kuriuos peržengus imamasi griaunamosios veiklos. Šitie rėmai — atgimstančios Lietuvos suverenitetas. Absoliuti dauguma kultūriškai atgimstančių tautinių bendruomenių šitai supranta. Lenkų aktyvistų pozicija kiek kitokia".

— **Lietuvos vargonininkės** dalyvavo Kijeve suruoštame tarprespublikiniame konkurse, kuris vyko 10 dienų. Pirmąją premiją pasidalijo Irena Budrienė ir vargonininkė Vita Kalnciema iš Rygos. Antroji premija teko Renatai Marcinkutei, o trečioji Audrai Telksnytei. Konkurso diplomas įteiktas Jūratei Landsbergytei. Vertinimo komisijai pirmininkavo Lietuvos konservatorijos profesorius Leopoldas Digrys. Vertinimo komisijoje buvo ir Vytautas Gaidamavičius.

Stalinistų — brežnevistų Aukščiausioji taryba

Liaudis kaltina ir Gorbačiovą

Maskva. — Pasikeitimų ir reformų atstovai pralaimėjo, kai šeštadienį paaiškėjo naujojo Aukščiausio Sovieto rinkimų sudėtis.

Tarp pralaimėjusių yra pats žymiausias atstovas, Maskvos deputatas, pašalintasis iš Politbiurio Boris Jeltsinas, gavęs daugiausia balsų pačioje Maskvoje. Neišrinkti yra beveik visi Vakarų stiliaus deputatai, kurie pasisakė už intelektualus politikus bei laisvą ekonomiją ir pliuralizmą. Trečios dienos sesiją pradedant kalbėjęs istorikas Juri Afanasejevas, pasakė: „Mes sukūrėme stalinistų-brežnevistų Aukščiausią Sovietą". Jis viešai kalbėjo, kad viskas buvo taip padaryta, kad konservatoriai Komunistų partijos nariai laimėjo, nes Gorbačiovo priimtame sąraše tik tokie asmenys buvo įrašyti. Aparatas laimėjo. Nemaža deputatų kaltino patį Gorbačiovą už suvažiavimo manipuliavimą už uždarų durų iš iš anksto susitarus, kas bus išrinktas.

Aukščiausias Sovietas

Pagal dabartinę tvarką, penktadalis Aukščiausio Sovieto po vienerių metų turės būti pakeistas naujais. Niekas nežino, kaip tai bus vykdoma. Spauda mini visų žymiųjų perestroikos rėmėjų pavardes, kurie nebuvo išrinkti į valdomąjį organą. Nėra ir Sacharovo.

Naujoji legislatūra susidės iš dviejų tarybų po 271 narį kiekvienoje. Kažkas panašaus kaip amerikiečių Atstovų rūmai ir Senatas. Tautybių taryba, kaip Amerikos Senatas, yra sudaryta regioniniu pagrindu po lygų skaičių atstovų iš kiekvienos respublikos ir autonominių sričių. Sąjungos taryba bus sudaryta pagal gyventojų skaičių, kaip Amerikos kongresmenai. Deputatai gali pasiūlyti savo regionų kandidatus.

Opozicijos organizavimas

Kai kurie deputatai kaltino Komunistų partijos viršūnes, jog tie, kurie neseka įsakytos partijos linijos, negali laimėti esamoje rinkimų tvarkoje. Todėl deputatas ekonomistas Gavriil Popov iš Maskvos paskelbė organizuojąs atvirą opozicijos bloką Kongrese ir paragino visus nepatenkintus kandidatus iš viso krašto jungtis į vieną opozicijos sąjungą. Bet kai kiti deputatai pasisakė, kad tokioje situacijoje nebus galima daryti kompromisų, tai Popovas priėjęs prie mikrofono, savo pasiūlymą atšaukė. Gorbačiovas prašė, kad Kongresas patvirtintų jo pasirinktą viceprezidentą, bet Asamblėja tą klausimą atidėjo kitai dienai.

Minėtasis deputatas istorikas ir istorinių archyvų direktorius Y. Afanasejevas priminė viešai pačiam Gorbačiovui, jog neužmirštų tų, kas juos čia delegavo į Kongresą: „Jie neatsiuntė mūsų čia, kad mes būtume nuolankūs, bet, kad drastiškai pakeistume viso krašto situaciją".

Kremlius studijuoja 1939 m. paktą

Maskva. — Prez. Gorbačiovas paprašė pirmadienio Kongreso sesijoje, kad viceprezidentu patvirtintų jo pasirinktą teisininką Anatolijų Lukijanovą. Deputatai jį ilgai klausinėjo ir pareiškė karčių žodžių, kad jo rankos esančios taip pat suteptos nekaltųjų krauju. Vienas svarbiausių buvo, kai Lietuvos deputatas paklausė, kad jis pasisakytų 1939 m. Hitlerio-Stalino pasirašyto pakto klausimu. Į tai jis Sąjūdžio atstovui atsakė, jog speciali Komunistų partijos komisija studijuoja šį reikalą, kuris ankščiau Maskvos nebuvo pripažintas. Lukijanovo komentarai leistų galvoti, jog Kremlius galbūt pakeis savo oficialų nusistatymą, kad „Baltijos valstybės savanoriškai paprašė Maskvą įjungti jas į Sovietų Sąjungą".

Po keturių valandų klausinėjimo, Lukijanovas buvo patvirtintas viceprezidentu, kaip norėjo Gorbačiovas. Iš Kongreso 2,250 narių 179 balsavo prieš jį ir 137 susilaikė.

— **Lietuvoje** pradėtas leisti naujas leidinys, „Dora", kurio atsakingasis redaktorius yra Lietuvos Mokslų akademijos filosofijos, sociologijos ir Teisės instituto etikos skyriaus vedėjas Vincentas Žemaitis. Tą leidinį leidžia Etinė kultūros draugija.

— **Vilniaus** baleto solistas Petras Skirmantas dalyvauja gastrolėse su Donecko baleto trupe Amerikoje. Šių gastrolių programa yra pavadinta „Rusų baleto žvaigždės". P. Skirmantas yra iš Užvenčio miestelio Žemaitijoje.

Surado jam vietą

Maskva. — Vakar spauda paskelbė, kad Maskvoje įvyko masinės demonstracijos, kokių dar nėra buvę. Žmonės protestavo, kad deputatai neišrinko į Aukščiausiąjį Sovietą Maskvos deputato Boriso Jeltsino. Bet pirmadienį įvyko įdomus dalykas, ir kaip „Washington Post" rašo, „Gorbačiovas Jeltsinui surado vietą". Balsavimo metu 964 deputatai pasisakė prieš Jeltsiną ir jis neįėjo į įstatymų leidimo tarybą. Bet po dviejų dienų demonstracijų, Sibiro Omsko miesto deputatas Aleksei Kazannik, universiteto lektorius, atsisakė savo vietos Aukščiausiojo taryboje, kad galėtų Jeltsinas užimti jo vietą. Michael Dobbs, šio dienraščio reporteris Maskvoje, pastebi, jog Gorbačiovui geriau turėti buvusį Politbiuro kolegą Jeltsiną kartu, viduje aparato, negu, kad jis veiktų išorėje.

KALENDORIUS

Gegužės 30 d.: Ferdinandas, Joana Arkietė, Jovilė, Vyliaudas, Biržė, Jazmina.

Gegužės 31 d.: Petronėlė, Agilė, Gintautas, Angelė, Rimvilė.

ORAS CHICAGOJE

Saulė teka 5:20, leidžiasi 8:16.

Temperatūra dieną 86 l., naktį 64 l.

SKAUTYBĖS kelias

GLOBOJA CHICAGOS SKAUTININKŲ,-KŲ RAMOVĖ

Redaguoja j.v.s. Irena Regienė, 2652 W. 65th St., Chicago, IL 60629

„GERO VĖJO" ATLANTO BANGAS SKRODŽIANT

Pagaliau — po dviejų savaičių priverstinio stovėjimo Klaipėdos uoste, — trys šaunios jachtos „Lietuva", „Dailė" ir „Audra" pakėlė bures ir, palydėtos įgulų draugų ir visuomenės, išėjo pro vartus į Baltijos jūrą pereitą šeštadienį, gegužės 13 dieną 3 val. po pietų, ir išburiavo į New Yorką. „Žygyje per Atlantą!"

Pagrindinis, oficialus atsisveikinimas su ryžtingaisiais jūreiviais įvyko gegužės 1 d. 4 val. po pietų, Klaipėdos stadione, dalyvaujant tūkstantinei miniai žmonių, valdžios ir organizacijų atstovų. Iš ten dainuojanti minia išsiliejo gatvėje, eisenoje prie jachtų, tarytum savo geriausių linkėjimų šydu apsupdama drąsuolius, pasiryžusius tolimu aidu bangose atkartoti Dariaus ir Girėno skrydžio ryžtą — TĖVYNĖS GARBEI...!

Nebuvo nulenktos galvos. Nebuvo baimės žvilgsnio. Niekas nesidairė aplink. Buvo tik vienas kelias — pirmyn! Gero vėjo Jiems! Net neišsakytas žinojimas, kad esą neaiškumų su dokumentais, nepajėgė prislopinti viltingos nuotaikos. Neliko vietos krantinėse ir tiltas buvo pilnas žmonių. Lengvai lingavo jachtos bangose, įgulos nariams tvarkant bures. Tylūs ir garsūs linkėjimai. Nevienam malda širdyje. Ir tą, visus jungiantį žinojimą, — kad už Lietuvą pakilo burės — nešė nesiliaujanti, jaunatviška daina...

Pagaliau įgulos saliutas. Ir ... „Lietuva" pirmoji skynė kelią, metamų žiedų ir šypsenų — su meilės nerimu širdy — lydima. Grakščiai sekė ją „Dailė" ir „Audra", rankų jūrai banguojant paskutiniuosius linkėjimus ore Beveik nedrasiai suskambėjęs pirmasis žodis Lietuva užliejo miniją. Ir skandavo jį taip išraiškiai, gaivalingu ryžtu, kad dar ir šiandien man pagaugai nueina... buvau ir aš mikroskopinė dalelytė, liudininkė to garbigo ryžto ir tikėjimo ateitimi dalininė... Visai nebuvo svarbu, kad laivai dar supsis dieną-kitą mariose — širdimi ir dvasia didysis „Žygis per Atlantą" buvo jau pradėtas!

Sekė ilgos ir neramios dienos, kol pagaliau vizos buvo gautos — o, kad daugiau mes tokių Adamkų turėtume! — ir buriuotojai netruko vėl viską į vietas suvesti. Prieš išplaukiant, žygio vadas kapitonas Ignas Minotas pareiškė, kad patys didžiausi sunkumai krante įveikti. Užlaikymas jų nenustebino, tai tepakeis tik atplaukimo į New Yorką datą"... Mums tenka nepaprastai didelė atsakomybė už šį žygį, kurio laukia visa Lietuva. ...Lietuva jau pabudo iš priverstinio žiemos miego ir žengia savo keliu, nuo kurio niekas negalės jos nukreipti... lietuviai moka ne tik šnekėti, bet ir dirbti".

Jachtos visą kelionės laiką palaikys tiesioginį radijo ryšį su Lietuvių komitetu New Yorke, V. Adamkum, A. Levanu ir L. Kupcikevičium Chicagoje.

Visos Lietuvos, istorinės ir dabar ryžtingai keliančios galvą, linkėjimai lydi tris baltus taškus melsvoj tolumoj, tarytum žuvėdros sparnu rėžiančius tolius, nepaliaują linkėjimai ištesėt ryžto siekyje... gero vėjo... gero vėjo... gero vėjo...

(St)

AUDRA MĖGINA LIETUVOS BURIUOTOJUS

Mus pasiekusiomis žiniomis, Atlantas mėgina Lietuvos buriuotojų ryžtingumą, jų jachtų patvarumą. Praėjusį savaitgalį siautusi audra, su stipriais vėjais ir 12-15 pėdų bangomis, apgadino „Lietuva" jachtos stiebą. Buriuotojams pavyko sugadinimus aptvarkyti, tačiau visos trys jachtos pasuko į Azorų salas, kur atlikę reikalingus pataisymus, tęs kelionę į New Yorką. Narsiems buriuotojams, sėkmingai pergyvenusiems audros „krikštą", linkime palankių vėjų, sėkmingos kelionės ir laimingo susitikimo Amerikoje.

SKAUTININKIŲ IR VADOVIŲ DĖMESIUI

LS Seserijos Vyriausioji skautininkė vs tn Stefa Gedgaudienė atvyksta Chicagon į birželio 10 d. vyksiantį LSS Tarybos Pirmijos posėdį. Vyriausioji skautininkė ta proga pageidauja susitikti su Chicagos skautininkėmis ir vadovėmis birželio 9 d. penktadienį, 7 val. vak. Jaunimo centro posėdžių kambaryje. Visos dalyvaukime.

KERNAVIETĖS KVIEČIA

Birželio 2 d., penktadienį, Jaunimo centro kavinėje „Kernavės" tunto skautės rengia vakaronę, kurios metu v.s. Irena Kerelienė ir v.s. Antanas Saulaitis, SJ, padarys įdomų ir aktualų pranešimą apie Atkuriamąjį Lietuvos Skautų sąjungos suvažiavimą Vilniuje š.m. balandžio 29-30 d. Visa Chicagos skautija kviečiama atsilankyti.

Svečiai iš JAV ant jachtos „Lietuva" Klaipėdos uoste. Dabar ši jachta skrodžia Atlanto bangas pakeliui į JAV-es.

„AŠ STOJAU Į SKAUTUS, KAD BŪČIAU DORA"

Neramių minčių lydimas ėjau į Lietuvos Skautų Sąjungos (LSS) atkūrimo suvažiavimą: ar ras jaunas žmogus šiandien jėgų ir valios stotis gyvenimui? Ar neužgoš, nenulenks besikalančio daigo gremėzdiška, merdinti mūsų mokykla? Ar atsiras drąsių, energingų, laisvei ir tiesai gyventi keliančių mokytojų? Džiugu, kad ši skautų sueiga tam teikia vilties.

Suvažiavimas

Į renginį susirinko geltonais, mėlynais, žaliais kaklaraiščiais ryšį skautai beveik iš dešimties Lietuvos miestų. Dalyvavo bendraminčiai iš Estijos, Latvijos, kitų Lietuvos jaunimo organizacijų atstovai. Visuotinai priimtu skautų kreipiniu „Broliai ir seserys" pradėjo savo žodžius gražus Nepriklausomos Lietuvos laikų skautų — senjorų būrys.

LSS atkūrimo štabo narys Feliksas Šakalys priminė šios nepolitinės organizacijos tikslą — auginti dorą, sąmoningą žmogų, būti geresniu šiandien, nei vakar, rytoj, nei šiandien. Skautybė kilo iš laisvų kraštų. Ar gali blogas idėjas sutartinai propaguoti daugiau nei 100 pasaulio šalių? — klausė klaipėdiečiai. Šeši Lietuvos kraštų atstovai papasakojo apie pirmuosius atgimstančios skautybės žingsnius: pagalbą žaliesiems, vienišiems žmonėms, savišvietą, pirmąsias stovyklas. Vytautas Landsbergis kvietė draugauti su apsnūdusiais bendraamžiais, kad ir jie pajustų: yra dėl ko gyventi. „Labai noriu, kad jūs turėtumėt tą džiaugsmą: prasmingo, viltingo ateities gyvenimo džiaugsmą", — baigė mintis LPS Tarybos pirmininkas. Lietuvos labui dirbti išvien siūlė komjaunimo atstovas. Rašytojas Kazys Saja paprašė jį taip pat laikyti skautu.

Suvažiavime patvirtintas LSS statutas, išrinkti Brolijų ir Seserijų, LSS Tarybos nariai.

Jaunųjų mintys

Žodžiai apie pirmąjį po ilgos pertraukos Lietuvos skautų susibūrimą liktų tuštoki ir blankūs nepažinus jaunųjų. Beje, nors skautu gali būti kiekvienas, kam nemažiau kaip 6 metai, dauguma jų šiandien Lietuvoje — dvylikamečiai, penkiolikamečiai. Klausiaus jų gyvų minčių.

— Prieš pionierius mes nekovojam. Bet ryšėti raudoną kaklaraištį, o širdy neturėti nieko švento — negaliu. Jei nebūtų atgimimo, mes būtume žlugę žmonės, — Kalbėjo Vytautė iš Kauno.

— Mokytojai netiki Atgimimu, Nepriklausomybe, bijo Maskvos, kuriai atėjus, Lietuva ir nustojo vystytis, — tvirtino jos bičiulis Edvilas.

— Mes patys statom sau pamatus, — samprotavo ukmergietis Rolandas. — Tėvai mūsų jau nebepakeis, mes patys turime keistis.

Linksmai nusiteikusios skautės Lietuvoje.

— Kadais žmonės gerbė vieni kitus, mylėjo žemę. O ką dabar galim išauginti, kai nemylim jos? Tai JIE pragėrė mūsų kraštą. Tikra inteligentija iš nevilties bėgo į mišką. Lietuva bus laisva, jegu bus laisvi jos žmonės. Daug ko mums reikia, bet pirmiausia — doro žmogaus. Su juo mes viską padarysim, — tai vėl Vytautė.

Mažosios skautės Linos iš Klaipėdos žodžius išrinkau šių savo įspūdžių pavadinimui.

Ar kursis skautai Jonavoje?

Šiandien Lietuvoje — pusė tūkstančio skautų. Viena iš negausumo priežasčių — rimti doroviniai ir fiziniai reikalavimai keliami kiekvienam nariui. Toli gražu ne kiekvienam kandidatui po bandomojo laikotarpio leidžiama priimti įžodį.

Dažnai jauniesiems reikalingas ir šviesus, rimtas augesnis padėjėjas. O gal atsilieps senieji Jonavos skautai?

RAMIOJO VANDENYNO PAKRANTĖJE

Sesės ruošiasi „Gintaro" mokyklai

Los Angeles „Palangos" tunto prityrusios skautės — Tara Barauskaitė, Vanesa Kašelionytė, Rima Mulokaitė, Nida Paplauskaitė, Lidija Tompauskaitė, Vanesa Varnaitė ir Laima Žemaitaitytė balandžio 22 d. susirinko svetinguose ir patogiuose Radvenių šeimos namuose kartu su drauginink Gaile Radvenyte ir jos padėjėja Andryte Giedraityte rašyti rašinius. Visos šios prityrusios skautės ruošiasi dalyvauti „Gintaro" skaučių vadovių mokykloje — stovykloje, kuri šią vasarą vyks gražiuose Californijos kalnuose, „Rambyno" stovyklavietėje. Būti priimtai į šią vadovių mokyklą, kiekvienai kandidatei reikia parašyti keturias temas, susijusias su skautybe. Sesė Gailė galvojo, kad visoms drauge susirinkus, bus lengviau šią užduotį atlikti, negu pavieniui namuose rašant.

Baigusios įtemptą dieną lituanistinėje mokykloje — rašydamos rašinius, skirdamos pusdalyvius nuo padalyvių, skaitydamos apie lietuvius poetus ir rašytojus, mergaitės, nors pavargusios, bet skautiškai nusiteikusios, nuvyko pas Gailę. Visoms pradėjus rašyti temas, name įsiviešpatavo tyla. Bet jaunimas lieka jaunimu — labai sunku ilgesnį laiką išbūti susikaupus. Ir šis būrys skaučių nesiskiria nuo kito jaunimo — neilgai trukus visos prapliupo juokais ir temų rašymas tapo užmiršta pastanga. Artėjant vakarienės metui, visos sesės susirinko virtuvėje ir pasiruošė meksikietiško stiliaus valgius. Po vakarienės, visos patogiai susėdusios prieš televiziją, žiūrėjo išsinuomotų filmų. Taip užbaigėme vakarą.

Kitą rytą anksčiau atsikėlusios visos važiavome į Šv. Kazimiero lietuvių parapijos bažnyčią. Po pamaldų vėl sugrįžusios į Gailės namus visos ėmėsi rimtų pastangų temų rašyme ir žymiai daugiau atliko, negu vakardieną po darbo lituanistinėje mokykloje. Vakare visos vykome į tautinių šokių repeticiją — taip skautiškoje-lietuviškoje nuotaikoje baigėme malonų savaitgalį.

Lidija Tompauskaitė

Džiugu, kad LSS atkūrimo suvažiavime dalyvavo, statutą, kitą pagalbinę medžiagą surinko organizacijos kūrimo entuziastas Arūnas Grušeckas. Norintys apie skautus sužinoti daugiau, padėti, pasitarti, gali kreiptis į jį (tel. 5-81-09) arba parašyti mūsų laikraščiui.

Viliamės, kad į užsiduotą klausimą netrukus galėsime tarti: „taip".

Alvydas Juravičius
Vilnius – Jonava

Katedroje per šv. Mišias pašventinta Lietuvos jūrų skautų vėliava.

DRAUGAS

THE LITHUANIAN WORLD WIDE DAILY (USPS-161000)

Published daily except Sundays and Mondays, Legal Holidays, the Tuesdays following Monday observance of Legal Holidays as well as Dec. 26th and Jan. 2nd by the Lithuanian Catholic Press Society, 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589.

Second class postage paid at Chicago, IL.

Subscription Rates: $70.00. Foreign countries $70.00

Postmaster: Send address changes to Draugas — 4545 W. 63rd St., Chicago, IL 60629.

Pašto išlaidas mažinant, pakvitavimai už gautas prenumeratas nesiunčiami. Ant DRAUGO prie kiekvieno skaitytojo adreso, gavus iš jo mokestį, atžymima, iki kada yra užsimokėjęs.

DRAUGO prenumerata mokama iš anksto

	metams	½ metų	3 mėn.
U.S.A.	$70.00	$40.00	$25.00
Kanadoje (U.S.A. dol.)	$70.00	$40.00	$25.00
Užsienyje (U.S.A. dol.)	$70.00	$40.00	$25.00
Savaitinis (Šešt. pried)	$40.00	$25.00	

• Administracija dirba kasdien nuo 8:30 iki 4:30, šeštadieniais nuo 8:30 iki 12:00.

• Redakcija dirba kasdien nuo 8:30-4:00; šeštadieniais nedirba.

• Redakcija straipsnius taiso savo nuožiūra. Nesunaudotų straipsnių nesaugo. Juos grąžina tik iš anksto susitarus. Redakcija už skelbimų turinį neatsako. Skelbimų kainos prisiunčiamos gavus prašymą.

Pažinti išrinktuosius yra gėris, o gyventi su jais — tikra laimė. Laimingas tas, kam netenka bendrauti su kvailiais.

Budos išmintis

Dr. Romualdas Povilaitis
DANTŲ GYDYTOJAS
Tel. 767-7575
5780 Archer Ave.
(6 blokai į vakarus nuo Cicero Ave.)
Valandos pagal susitarimą

DR. LINAS A. SIDRYS
AKIŲ LIGOS, CHIRURGIJA
2636 W. 71st Street
Susitarimui: treč., ketv., šešt.
436-5566

DR. VIJAY BAJAI, M.D., S.C.
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPECIALYBĖ — VIDAUS LIGOS IR ODOS CHIRURGIJA
(Augliai nuimami kabinete)
Priklauso Holy Cross ir Christ ligoninėms
2434 W. 71 Street, Chicago
Tel. 434-5849 (veikia 24 val.)
Pirm., antr., ketv., penkt. nuo 12 iki 6 v.v.

Ofs. 735-4477;
Rez. 246-0067; arba 246-6581

DR. E. DECKYS
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
SPECIALYBĖ — NERVŲ IR EMOCINĖS LIGOS
CRAWFORD MEDICAL BUILDING
6449 So. Pulaski Road
Valandos pagal susitarimą

DR. A. B. GLEVECKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPECIALYBĖ — AKIŲ LIGOS
3900 W. 95 St.
Tel. 422-0101
Valandos pagal susitarimą

DR. ALGIRDAS KAVALIŪNAS
Specialybė vidaus ir kraujo ligos
Nechirurginis išsiplėtusių venų ir hemoroidų gydymas
5540 S. Pulaski Road. Tel. 585-2802
Valandos pagal susitarimą
Penkt., antr., ketv. ir penkt.
Reikalui esant atvažiuoju ir į namus

DR. JOVITA KERELIS
Dantų Gydytoja
2659 W. 59th St., Chicago, IL
Tel. 476-2112
9525 S. 79th Ave., Hickory Hills, IL
Tel. 598-8101
Val. pagal susitarimą

DR. VILIJA R. KERELYTĖ
CHIROPRAKTIKA
— Amber Chiropractic —
5522 S. Wolf Rd.
Western Springs, IL
246-4000
Valandos pagal susitarimą

Tel. kabineto ir buto: OLympic 2-4159
DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1443 So. 50th Ave., Cicero
Kasdien 1 iki 8 val vak.
išskyrus treč. Šešt. 12 iki 4 val. popiet

DR. PETRAS V. KISIELIUS
DR. EUGENE McENERY
DR. JAMES BURDEN
INKSTŲ, PŪSLĖS IR PROSTATOS GYDYMAS BEI CHIRURGIJA
155 N. Michigan Ave., Suite 324 ir
5635 S. Pulaski Rd., Chicago, IL
Tel. 565-2960 (veikia 24 val.)
Valandos pagal susitarimą

DR. IRENA KURAS
KŪDIKIŲ IR VAIKŲ LIGOS
SPECIALISTĖ
MEDICAL BUILDING
3200 W. 51st Street
Kabineto tel. RE 7-1166;
Rezid. 385-4811

Dr. Tumasonio kabinetą perėmė
DR. S. LAL
SPECIALYBĖ — VIDAUS LIGOS
2454 W. 71st Street
434-2123
Pirm. 2-7. Antr. ir ketv. 9-12. Penkt. 2-7

Kab. tel. LU 5-0348; Rez. PR 9-5533
DR. FRANCIS MAŽEIKA
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4255 W. 63rd St.
Val. pagal susitarimą: pirm. ir ketv. 12-4
6-9; antr. 12-6; penkt 10-12; 1-6.

Kab. tel. 471-3300; rez. 442-6297
VIDAS J. NEMICKAS, M.D.
KARDIOLOGAS — ŠIRDIES LIGOS
7722 S. Kedzie Ave.,
Chicago, Ill. 60652
Pirm., antr., ketv. ir penkt.
pagal susitarimą

Cardiac Diagnosis, Ltd.
Marquette Medical Building
6132 S. Kedzie
Chicago, IL 60629
Tel. 436-7700
RIMGAUDAS NEMICKAS, M.D.
S. PRASAD TUMMALA, M.D.
SURENDER KUMAR, M.D.
Širdies ir Kraujagyslių Ligos
Valandos pagal susitarimą

Namų 584-5527
DR. ALGIS PAULIUS
ORTOPEDINĖS LIGOS
CHIRURGIJA
6132 S. Kedzie, Chicago, Ill.
Tel. 925-2670
1185 Dundee Ave., Elgin, Ill. 60120
Tel. 742-0255
Valandos pagal susitarimą

DR. L. D. PETREIKIS
DANTŲ GYDYTOJA
9055 S. Roberts Rd., Hickory Hills, IL
1 mylia į vakarus nuo Harlem Ave.
Tel. 598-4055
Valandos pagal susitarimą

DR. FRANK PLECKAS
(Kalba lietuviškai)
OPTOMETRISTAS
Tikrina akis. Pritaiko akinius ir „Contact lenses"
2618 W. 71st St. — Tel. 737-5149
Val. pagal susitarimą. Uždaryta treč.

Dr. Tumasonio kabinetą perėmė
T. RAMA, M.D.
Specialybė — Chirurgija
2454 West 71st Street
Tel. 434-1818 — Rez. 852-0889
Val.: pirm., antr. ketv. ir penkt.
3 iki 7 v.v. Tik susitarus

DR. ANTANAS G. RAZMA
Specialybė — Vidaus ir plaučių ligos
2636 W. 71st. St., Chicago, Ill.
Tel.: 436-0100
11800 Southwest Highway
Palos Heights, Ill. 60463
(312) 361-0220 (312) 361-0222

DR. LEONAS SEIBUTIS
INKSTŲ, PŪSLĖS IR PROSTATO CHIRURGIJA
2656 W. 63rd Street
Val.: antr. 1-4 v. p.p. ir ketv. 2-5 v. p.p.
Šešt. pagal susitarimą
Kabineto tel. 776-2880, rez. 448-5545

EDMUNDAS VIŽINAS, M.D., S.C.
Specialybė — Vidaus ligų gydytojas
Kalbame lietuviškai
6165 S. Archer Ave. (prie Austin)
Valandos pagal susitarimą
Tel. 585-7755

Nekuklūs Lietuvos lenkų norai

VALSTYBĖ VALSTYBĖJE?

Šiandieną Lietuvoje, kuri pergyvena tautinio atgimimo dienas, kai visa tauta stengiasi atgauti suverenumą, deja, atgimsta ir labai aktyviai prieš lietuvius ima reikštis dvi didžiosios tautinės mažumos: rusai ir lenkai. Neparėmusius Lietuvos persitvarkymo sąjūdžio, šios dvi grupės sudarė savo „sąjūdį", trigalviu pavadinimu, „Vienybė", „Jedinstvo", „Jednosč". Ši organizacija iškilo tuojau pat, kai Aukščiausioji taryba lietuvių kalbą paskelbė valstybine kalba. „Jedinstvo" aiškiai pasisakė prieš lietuvių kalbą, ir visi ženklai rodo, kad aiškiai pasisakys prieš ruošiamą pilietybės įstatymą, imigracijos bei kolonizacijos suvaržymą. Tokią jų visuomenės nuomonę ypatingai formuoja lenkų mažumos veikėjai. Lietuvos iždo lėšomis leidžiamas dienraštis lenkų kalba „Czerwony sztandar", lenkų šovinistų redaguojamas, nuolat smarkiai puola lietuvių tautinio atgimimo bei Persitvarkymo sąjūdį. Vienas jų didžiausių vadovų J. Ciechonovičius pareiškė, jog jis „nei kaip komunistas, nei kaip lenkas, negalįs pritarti Sąjūdžiui". Panašiai galvoja Lietuvos lenkų dauguma. Buvo nuspręsta „nepulti Sąjūdžiui į kojas", nors to niekas iš Sąjūdžio žmonių nereikalavo.

*

Užuot ėję su lietuvių tauta, Lietuvos lenkai pasuko į sąjungą su vietiniais bei maskviniais rusais. Tęsiama sustiprinta Lietuvos lenkų rusifikacija, nieko gera nežadanti nei lietuviams, nei patiems lenkams.

Pirmiausia lenkams užkliūna lietuvių kalbos, kaip valstybinės, įstatymas. O tokį nuostatą paskelbti reikėjo savigynos tikslais — kad lietuvių kalbos Lietuvoje neištiktų toks likimas, koks Sov. Gudijoje ištiko gudų, Karelijoje — karelų kalbas ir pan.

Bet kiek yra dabartinėje Lietuvoje lenkų? Apie jų atsiradimą mes esame nekartą rašę: tai daugiausia sulenkėję lietuviai arba gudų, lenkų, lietuvių kalbų mišiniu kalbą „tuteišai". 1979 m. gyventojų surašymo metu buvo priskaičiuota 247,000 lenkų arba 7.3% visų Lietuvos gyventojų. 1989.I.12 surašymo metu Lietuvoje buvo 3,690,000 gyventojų. Oficialūs duomenys tautybėmis nėra paskelbti, bet apskaičiuojamais duomenimis lenkų galį būti apie 270,000 arba apie 7%. Tai nemaža tautinė grupė, bet vis dėlto ne valstybės visuma.

Ar lenkai Lietuvoje persekiojami ir kokias institucijas jie turi? Šiuo metu veikia 92 jų mokyklos. Lietuvos valdžia niekad neneigė ir neneigia lenkams teisės turėti savo mokyklas, vaikų darželius. Kasdien valdžios lėšomis išleidžiamas lenkų dienraštis „Czerwony sztandar", lenkų kalba dubliuojami Trakų, Šalčininkų, Vilniaus rajonų laikraščiai, „Tarybinės moters" žurnalas — „Kobieta radziecka". Visus juos remia valstybės ar partijos iždas. Lenkų kalba leidžiama visa eilė įmonių biuletenių, spausdinami vadovėliai, knygos lenkų kalba. Labai daug knygų atvežama iš Lenkijos, jos dovanojamos lenkiškoms mokykloms. Vilniaus kioskai laisvai pardavinėja Lenkijoje išleidžiamus puošnius žurnalus, laikraščius. Laisvai pardavinėjama religinė literatūra lenkų kalba. Lietuvoje veikia keletas lenkų dainų bei šokių ansamblių, be to, atvažiuoja iš Lenkijos įvairūs ansambliai, artistai, solistai. Ruošiami projektai steigti lenkų studentų grupes aukštosiose mokyklose. Lenkų tautybės studentai turi galimybę studijuoti Lenkijos aukštosios mokyklose ir vėl grįžti į Lietuvą. Žodžiu, Lietuvos lenkai turi labai tvirtą 40-ies milijonų Lenkijos valstybės užnugarį ir juo naudojasi. Be to, Lietuvos lenkų pretenzijas remia ir rusai.

*

Tačiau, nežiūrint labai plačios kultūrinės autonomijos, Lietuvos lenkai per „Jedinstvo" sąjūdį kelia visą eilę naujų reikalavimų. Jie reikalauja leisti jų spaudoje, lenkiškos televizijos laidose naudoti lenkiškas lietuviškų vietovardžių formas, pvz. Wilno, Kowno, Ponewiesz ir pan. Reikalauja jų pavardes rašyti be lietuviškų linksnių galūnių: jiems jau palikta teisė rašyti -ovič, -ievič. Leisti įsteigti Vilniuje Lenkijos liaudies respublikos konsulatą; suteikti lenkų kalbai trečios valstybinės kalbos Lietuvoje statusą (šalia lietuvių ir rusų kalbų). Štai kodėl jie priešinasi lietuvių kalbos paskelbimui valstybine, nors kalbos įsakas užtikrina kitakalbiams teisę kreiptis į įstaigas nelietuviškai.

Reikalavimų viršūnė, politinis tikslas — paskelbti autonomiją Vilniaus, Šalčininkų rajonams, kur jie tvarkytųsi visiškai savarankiškai. Iš viso, susidaro įspūdis, kad į pietryčių Lietuvą jie žiūri kaip į savo lenkų bei Lenkijos tėvoniją. Užmirštamas faktas, kad dabar Vilniuje yra 582,000 gyventojų (1989.I.12 surašymo duomenimis), o lietuvių Lietuvos sostinėje yra daugiau, kaip iš viso Lietuvoje lenkų. Mums atrodo, kad sostinės likimą turi teisę spręsti ne lenkai, o šeimininkai — lietuviai.

*

Iš tiesų Vilniaus krašte skriaudžiami ne lenkai, bet lietuviai. Mat daugelyje vietovių ten veikia lenkiškos bei rusiškos mokyklos, kurias turi lankyti ir lietuvių vaikai. Taigi jie yra lenkinami bei rusinami pačioje Lietuvoje. Kai kuriose vietovėse lietuviai neturi lietuviškų mokyklų bei klasių, kurias jie turėjo net pilsudskinės Lenkijos okupacijos metais.

Vilniaus rajone, pasų duomenimis, lenkų priskaičiuojama 62,000, o lenkiškai mokosi tik 3,500; lenkišką rajono laikraštį prenumeruoja vos 3220.

Lenkijos sienų problemos buvo išspręstos 1945 metais, tačiau barjeras nyko ir tebenyksta labai pamažu. Ir dabar nevengiama rašyti, kad „Lenkijos valstybės dabartinės sienos nustatytos ne jos valia". Vadinasi, jos gali būti keičiamos. Bet keistis gali nebūtinai Lenkijos naudai. Susijungė Vietnamas, jungiasi Korėjos, pradedama griauti geležinė uždanga, gal netrukus jungsis ir abidvi Vokietijos. Lenkų nerimą kelia, o kaip bus su Oderio — Neisės siena?

Bet dabartinėje Lenkijoje yra nemaža šviesių protų, kurie linkę Lvovo — Vilniaus problemas laikyti jau išspręstomis. Tačiau mums gaila, kad dalis Lietuvos lenkų, kurių gyslose yra daug lietuviško kraujo, dairosi ne į savo senąją tėvynę Lietuvą, bet į Lenkiją. Gerai, kad Lietuvos Laisvės lyga ragina: „Padėkime sąmoningai rusinamiems savo broliams, netoleruokime antilenkiškų nuotaikų". Ta kryptimi turėtų veikti ir lietuviškoji išeivija.

b. kv.

Kanados „Gintaro" tautinių šokių grupė šokio įkarštyje... Nuotr. **O. Burzdžiaus**

„GINTARAS" ŠOKA LIETUVOJE

Toronto lietuvių jaunimo meno ansamblis „Gintaras" gegužės 23 d. išvyko į Lietuvą. Koncertuos Panevėžyje, Kaune, Vilniuje, Šiauliuose, Palangoję ir Alytuje. Išvyko 36 „Gintaro" nariai ir daugiau negu 20 ekskursantų. Nuo 1956 m. „Gintaro" ansambliui vadovauja Juozas ir Rita Karaziejai.

— Jūsų vadovaujamas „Gintaro" ansamblis pasižymi dideliu judrumu. Dalyvauja Lietuvių Tautinių šokių šventėse ir dažnai pasirodo kituose miestuose. Aš, pavyzdžiui, labai vertinu ir gerai prisimenu Jūsų pasirodymą Chicagoje, „Margučio" surengtame koncerte. Sakyk, Juozai, kiek kartų lankėtės užsienio valstybėse?

— Esame aplankę beveik visas didžiąsias Kanados ir JAV lietuvių kolonijas. Dalyvavome trijose pasaulinėse parodose — EXPO New Yorke, Montrealyje ir praėjusiais metais Vancouveryje. Kanados Kultūros ministerija, atkreipusi į mus dėmesį, keletą kartų siuntė „Gintarą" atstovauti Kanadai. Teko lankytis Prancūzijoje, kur laimėjome už šokimą antrąją vietą. Anglijoje, dalyvaujant 21 valstybei, užėmėme pirmąją vietą. Anksčiau Kanados valdžia teikdavo finansinę paramą. Dabar, deja, paramos nebegauname.

— Ar ansamblio šokėjams ir muzikantams netrūksta ūpo keliauti į Lietuvą?

— Ūpo tai tikrai netrūksta. Visi iš anksto pasižadėjo dirbti ir stengtis, kad tik kelionė pavyktų.

— Na, o kokia tėvų pažiūra?

— Buvo sušauktas tėvų susirinkimas, kuriame buvo aptartos kelionės galimybės ir paaiškinta, kad tėvams teks padengti didžiausią išlaidų dalį. Dauguma mūsų šokėjų yra studentai ir šią vasarą neturės galimybių uždarbiauti. Tėvai parodė pritarimą. Jie mano, kad susidarys gera proga parodyti, kad išeivijos lietuviai nesnaudžia, o dirba ir stengiasi išlaikyti lietuvybę.

— Kokia lietuvių visuomenės laikysena?

— Susilaukėme didelio pritarimo. Buvo sudarytas lėšų telkimo komitetas, kuris per trumpą laiką surinko daugiau kaip 20,000 dolerių.

— Kelionė pareikalaus nemažų išlaidų?

— Kiekvienam „Gintaro" nariui kainuos apie 1,300 dol. Iš tikrųjų tai nėra tokia didelė suma, kadangi Lietuvoje išbūsime tris savaites.

— Ar šiandien jau galima spėlioti, kokios įtakos kelionė turės tolimesniam „Gintaro" veikimui?

— Aš manyčiau, kad mūsų jaunimas, pamatęs Lietuvą ir tenykštį gyvenimą, ypatingai dabartinį persitvarkymą, užsidegs dar didesniu lietuviškumu, daugiau jungsis į organizacijas ir bus aktyvesni Bendruomenės nariai.

— Kaip pats, Juozai, vertini prasidėjusį ir kaskart didėjantį lietuvių tautos ir išeivijos kultūrinį bendravimą?

— Mes apie tai ne kartą kalbėjome. Buvo kalbėta ir Kanados Lietuvių Bendruomenės suvažiavimuose. Priėjome išvadą, kad toks bendravimas gali būti naudingas tiek vienai, tiek ir kitai pusei. Lietuvoje yra žmonių, kurie galvoja, kad Kanados lietuviai nebekalba lietuviškai ir nebesisieloja lietuviškumu. Mes nuvykę į Lietuvą parodysime savo tikrąjį veidą ir pasisemsime lietuvybės išlaikymui reikalingų žinių. Aš manyčiau, kad gali susidaryti tam tikrų sunkumų, kai padidės grupių kelionės į abi puses. Taip atsitikus galima prarasti kontrolę. Jau ir dabar pas mus kalbama, kad kai kuriose Kanados vietovėse per metus galima priimti ne daugiau kaip du vienetus. Manyčiau, kad ir Lietuvoje gali susidaryti panaši problema, kada vienas po kito vienetai pradės keliauti į Lietuvą.

— Atrodo, kad reikėtų šiokios - tokios koordinacijos?

— Taip. Mano manymu, iniciatyvos turėtų imtis Kanados ir JAV Lietuvių Bendruomenių kultūros komisijos ir tarybos. Arba turėtų susidaryti atskiri šiam tikslui skirti komitetai. Pavyzdžiui, Montrealyje jau veikia atskiras komitetas, kuris veikia šalia Bendruomenės ir rūpinasi iš Lietuvos atvykstančių vienetų koncertais bei jų globa. Komitetui vadovauja Juozas Piečaitis. Į tą komitetą yra pakviesti visų vietos meninių vienetų atstovai. Taipgi atstovaujama Bendruomenei ir parapijoms. Montrealyje sakoma, kad tik tokiu būdu įmanoma pasirūpinti iš Lietuvos atvykstančiais vienetais, jų pasirodymais bei jų globa.

— Ačiū už pasikalbėjimą, geriausios sėkmės Lietuvoje ir viso geriausio sugrįžus į Kanadą!

P. Petrutis

JONAS PAULIUS II DEŠIMT METŲ APAŠTALŲ SOSTE

L. TULABA

Grįžtant iš paskutinio savo lankymosi Afrikoje Jonas Paulius II suteikė pasikalbėjimą žurnalistui Gian Franco Svideroschi. Pasikalbėjimas vyko lėktuve ir buvo atspausdintas gegužės 9 d. laidoje dienraštyje „Il Tempo".

Šv. Tėvas pasikalbėjimo eigoje davė apžvalgą savo pirmųjų 10 metų popiežiavimo veiklos. Kalba prasidėjo nuo apaštalinių kelionių po visą platųjį pasaulį. Šv. Tėvas pastebėjo, jog pradžioje jis nebuvo apsisprendęs keliauti. Visa nusprendė Dievo Apvaizda. Puebloje, Meksikoje, turėjo vykti Pietų Amerikos vyskupų konferencija. Į ją buvo kviestas popiežius Paulius VI, bet jis 1978 rugpjūčio mėnesį mirė. Konferencija buvo atidėta, kad naujasis popiežius galėtų joje dalyvauti. Deja, ir naujai išrinktasis popiežius Jonas Paulius I greitai buvo pašauktas amžinybėn. Teko tad jam, mirusio popiežiaus įpėdiniui, vykti į Puebla konferenciją, kuri buvo itin svarbi dėl įvairių socialinių problemų, ypač aktualių Lotynų Amerikoje. Buvo nuspręsta vykti. Ir ši kelionė pasirodė reikšminga. Buvo pasinešimų, kurie galėjo išvesti iš tikrojo kelio. Panašiai, kaip vėliau atsitiko su tokia tai „išlaisvinimo teologija".

Antra kelionė buvo į Lenkiją. Jos norėjau, kad galėčiau dalyvauti Šv. Stanislovo 900 metų jubiliejuje. Nebuvo lengva tai įvykdyti dėl politinių to meto aplinkybių. Iki šiol nebuvo galima aplankyti kitus kraštus į Rytus nuo Lenkijos. Gali būti, kad su visias pasikeitimais, kurie dabar ten vyksta, gal ir susidarys sąlygos apsilankyti ir ten. Visa yra Dievo Apvaizdos rankose.

Neturėjau pradžioje jokios kelionių programos. Visa vyko daugiau pripuolamai. Lėmė sąlygos ir aplinkybės. Tačiau ilgainiui pasidarė sudėtinė apaštališkos veiklos dalis. Vis labiau darėsi aišku, kad tai įeina naudingai į išganymo planą, prisideda prie tikėjimo sustiprinimo žmonėms ir prie tampresnių santykių palaikymo su įvairių kraštų vyskupais. Lankymosi rezultatai pasirodė neabejotinai pozityvūs. Tikintiesiems yra dvasinis atsinaujinimas. Vyskupams plati galimybė bendrauti tiesiogiai su Šv. Tėvu, sprendžiant įvairias sielovados visuotines ir lokalines problemas. Tai davė didesnę galimybę išlyginti besireiškiančius kraštutinumus iš kairės ir dešinės. Juk po Vatikano II susirinkimo atsirado, kurie norėjo eiti toliau liberalizmo keliu, reikalaudami net Vatikano III susirinkimo, kai tuo tarpu kiti su arkiv. Lefevbre priešakyje baiminosi dėl Vatikano II tariamų neleistinų naujumų. Kelionės leido parodyti, kad Bažnyčia nesileidžia traukiama nei į kairę, nei dešinę, o eina Evangelijos ir tradicijos nubrėžtu keliu.

Kelionės leidžia turėti tiesioginių ryšių su kitų konfesijų atstovais, o taip pat su politiniais kraštų vadovais: išgirsti kitų mintis ir pasakyti svąsias. Nėra jokios abejonės, kad lankymasis buvusiuose koloniniuose kraštuose žadina ne tik religinį, bet ir tautinį žmonių nusiteikimą ir kelia kultūrinį gyvenimą. Todėl lankydamas šiuos kraštus turėjau progą džiaugtis, matydamas, kad šie naujieji kraštai, nors dar ir netobuloje santvarkoje, turėjo progą pasirodyti esą nepriklausomi ir savarankūs. Šios kelionės pastūmėjo rašyti encikliką „Solicitudo rei socialis", kurioje stengiausi priminti ir pabrėžti, jog reikia respektuoti visų tautų siekimą būti nepriklausomomis ir praturtinti žmoniją sava laisvai besireiškiančia tautine kultūra".

Popiežius pripažino, jog gerai žino, kad yra, kurie dėl kelionių reiškia kritiką: teigia, kam tos iškilmės, kam popiežius gaišta tiek laiko, geriau, kad sėdėtų Vatikane ir daugiau kalbėtų, siekdamas sėkmingesnių ekumenizmo rezultatų. Į šiuos ir kitus priekaištus atsako, pabrėždamas, jog jis kasdien kalbasi, ir tai ne tik Vatikane, bet ir keliaudamas.

Į klausimą, kaip vertina šią keliaujančio popiežiaus pirmųjų 10 metų veiklą, Jonas Paulius II atsakė, jog koks nors bendras vertinimas nėra įmanomas, nes visa yra vyksme. „Eisiu pirmyn, pabrėžė Šv. Tėvas, kol Apvaizda teiks man jėgų. To reikalauja iš manęs Bažnyčia. Tam įpareigoja susirinkimas. Pagaliau visa nusprendžia dieviškoji Apvaizda".

IŠ KAIRĖS IR IŠ DEŠINĖS

EDMUNDAS JAKAITIS

Novelė

2

*

Kilimo jis buvo iš vidurio Sibiro žemumų. Neaprėpiamos lygumos vakaruose, atskyrė jo pasaulį Uralo kalnai. Lygūs plotai, paįvairinti krūmokšniais, žalia žole, kyšančių ant ilgų stiebų laukinių gėlių žiedais, buvo jo gyvenimo aplinka. Iš vienos pusės mėlynas dangus, paremtas tolumoje dunksančio kalnyno, iš kitos pusės akys negalėjo užmatyti nesibaigiančių plotų. Mokykloje jis sužinojo, kad jo tėvynė tęsėsi į vakarus tūkstančius mylių, į pietus atstumas jam buvo neįsivaizduojamai didelis. Tai buvo kraštas, kuriame gyventojai turėjo geriausią gyvenimą, nenugalimą armiją, šaunų karo laivyną, stipriausias oro pajėgas. Tai buvo brolišku tautų sąjunga, kuriai vadovavo Didysis draugas Stalinas. Rūpestingas, kaip tėvas, išmintingas, kaip mokytojas, švietė kaip saulė, nešdamas gerovę, kurios galėjo kiti kraštai tik pavydėti. Laimingas buvo tas, kuris buvo jo globoje.

Nors jo vardas buvo Michayl, bet visi jį vadino Myša. Eidamas į kolūkio mokyklą, sužinojo, kad toli į vakarus buvo didžiosios tėvynės sostinė. Aukšti kalnai ir didelis nuotolis nežadėjo jokių vilčių paprastam kolūkio vaikinui pamatyti tą didingąjį miestą, kur ilsėjosi Partijos įsteigėjas Leninas. Bet buvo kolūkyje ir tokių, kurie partijos buvo pasiųsti kaip pasižymėję spartuoliai. Būti atžymėtam stachanoviečiui buvo didelė garbė. Tokiems buvo parūpinta nemokama kelionė pamatyti balzamuotą partijos įkūrėją ir rūmus, kuriuose buvo genialusis vadas Stalinas. Myša, savanoriškai pasišovęs į traktorininkų kursus, tikėjosi savo darbštumu ir pasišventimu tėvynės labui patekti į tų laimingųjų sąrašą.

Baigęs kursus, buvo paskirtas į kolūkį už 20 kilometrų nuo savo gimtinės. Čia jis rado labai netvarkingai vedamą ūkį ir jo noras pakelti derlių nedavė laukiamų rezultatų. Pamatyti Maskvą viltys mažėjo. Nieko nenuveikęs su traktorium, pradėjo veržtis į kolūkio valdžią. Bet ir čia teko nusivilti. Vadovybė buvo senų partiečių rankose ir jaunieji neturėjo kištis, kur jiems nereikia. Visi siekiai, svajonės subyrėjo, kai atėjo šaukimas stoti į kariuomenę. Tėvynė šaukė atlikti savo pareigą, jai, partijai.

Tačiau reikalai klostėsi ne taip, kaip buvo manyta. Naujokų apmokymas vyko kažkur Baltgudijos užkampyje. Kietas kareivio gyvenimas skyrėsi nuo kolūkio gyvenimo. Griežta drausmė, karo žinios, pratimai ir vakare, kada labiausiai buvo reikalingas poilsis, politinis švietimas. Bet prisiminus, kad tik partijos dėka jis gyvena geriausiam pasaulio krašte, viskas buvo pernešama.

Apmokymui pasibaigus, pasikrovę sunkvežimius, ilga vilkstine patraukė į vakarus. Prieš pasiekiant rubežių, buvo supažindinti su padėtimi. Vykstama į kraštą, kurio liaudis prašėsi būti prijungta prie Sovietų Sąjungos. Būsimam Sąjungos nariui reikalinga apsauga, nes buvę nacionalistai slapstosi ir yra pavojingi. Taigi, būti atsargiems.

Pervažiavus rubežių, Myša godžiai sekė aplinką. Vasarojus dunksojo, kaip mūras. Ūkininkai triūsė po laukus. Nors ir nebuvo galima įžiūrėti jų veidų, bet jam atrodė, kad jie nesiskyrė nuo jo. Bus lengviau bendrauti, galvojo Myša. Bet kaip jis nusivylė, kai įsikrausčius į švarias kareivines, vakare, pulko politrukas (politinis vadovas) porino apie naują aplinkybių pritaikymą. Pabaiga buvo: jokiu būdu neturėti reikalų su vietiniais. Mat, daugelis iš jų supranta rusiškai ir nežinia, kuris iš jų yra šnipas.

Dienos slinko pagal karišką tvarką: viskas iš anksto numatyta, suplanuota. Atėjus išėjimo dienai, kariai laikėsi būreliais, kad užpuolimo atveju galėtų gintis. Taip primygtinai kalė politrukas. Myša negalėjo suprasti, kodėl vietiniai, išvaduoti iš buržujų ir išnaudotojų, laikėsi rezervuotai su gerovės nešėjais, Raudonosios Armijos kariais. Vietinių šaltas elgesys jam buvo nesuprantamas. Kažkas buvo ne taip, kaip buvo politrukų teigiama. Ir kaip jis buvo teisus, kada, karui prasidėjus, jų dalinys turėjo skubiai trauktis. Karštos birželio saulės ištroškintiems, niekas pakeliui nepasiūlė nei gurkšnio vandens. Blogiausiai atsitiko Kauno mieste.

Skubiai žygiuojant plačiomis gatvėmis, keli kovos draugai suklupo ant grindinio. Šūviai iš pasalų išsklaidė ir taip jau padrikusią rikuotę. Iš mūrinių namų antro aukšto langų šautuvų ugnies blykstelėjimai blaškė juos iš vienos pusės gatvės į kitą. Prisiglaudus prie namų vienoj pusėj, šūviai pasipildavo iš kitos pusės namų langų. Nematomas priešas buvo iš visų pusių. Vokiečiams esant ant kulnų, nebuvo laiko ieškoti pasalūnų. Viena išeitis beliko: bėgti. Politrukų teigimu, stiprūs daliniai skubėjo atmušti besivejantį priešą. Ir kaip netikėti jų žodžiams, kada dideliame aukštyje slinko grupė po grupės raudonieji sakalai, nešdami mirtį užpuolikams. Visa bėda buvo, kad Myša nesusivokė, kad tie lėktuvai slinko iš vakarų į rytus.

(Bus daugiau)

BOSTONO ŽINIOS

RADIJO STOTYS IR LAIKAS „LAIVĖS VARPO" VEIKLOJE

Lietuvių radijo programų sėkmingumą šiame krašte apsprendžia tų programų vedėjų pajėgumas, joms išlaikyti reikalingos lėšos, programoms gautos radijo stoties girdėjimas lietuvių gyvenamose vietovėse ir skirto laiko patogumas. Programų vedėjai ir lėšos yra lietuvių žinioje, bet radijo stoties ir tinkamo laiko gavimas priklauso ne nuo lietuvių, o nuo radijo stočių vadovybių. Taigi, tik iš dalies lietuviai yra savo radijo programų šeimininkai.

Nuo lietuvių radijo programų atsiradimo 1932 m. jos perduodamos iš komercinių radijo stočių, kurių tikslas — galimai didesnis pelnas. Todėl jos įsileidžia lietuvių programas tokiu laiku, kurio niekam kitam negali parduoti, o taip pat laiko jas tik tol, kol tai apsimoka. Tik paskutiniu metu dvi lietuvių radijo programos perduodamos iš nekomercinių radijo stočių. Tai Edvardo Meilaus, Jr., vedama Worcesterio lietuvių radijo programa „Aušra" ir Juozo Stempužio vedama Clevelando lietuvių radijo programa „Tėvynės garsai".

„Laisvės Varpas" pradėjo darbą 1954 m. kovo 7 d., sekmadienį 12:30-1:00 val. iš radijo stoties WBMS-AM 1090 Bostone. Tą radijo stotį perėmus kitiems šeimininkams, nuo 1957 m. rugsėjo 1 d. „Laisvės Varpui" skirtas laikas atsakytas. Tai buvo pirmas smūgis mūsų programai, nes turėtas laikas buvo patogus, radijo stotis — plačiai girdima.

Nuo 1957 m. rugsėjo 8 d. ligi 1958 m. birželio 8 d. „Laisvės Varpas" buvo perduodamas sekmadieniais 8:00-8:30 val. ryto iš radijo stoties WHIL-AM 1430 Medfordo. Tas laikas buvo nepatogus, radijo stotis negirdima Worcesteryje. Kad Worcesterio ir apylinkės lietuviai galėtų girdėti „Laisvės Varpą", nuo 1957 m. rugsėjo 22 d. ligi 1958 m. birželio 8 d. gautas laikas sekmadieniais 8:00-8:30 val. ryto radijo stotyje WORC-AM 1310 Worcesteryje. Tuo būdu „Laisvės Varpo" programa buvo transliuojama iš dviejų radijo stočių. Tai sudarė didelį apsunkinimą: programos vedėjui gyvenant Brocktone, šeštadienį vakare įrašytą į juostą programą reikėjo iš Bostono autobusu išsiųsti į Worcesterį, o sekmadienį ryte vėl vykti į Medfordą.

Po ilgų ir sunkių pastangų, nuo 1958 m. birželio 15 d. pavyko radijo stotyje WKOX-AM 1190 Framingham gauti laiką sekmadieniais 8:00-9:00 val. ryto. Toji stotis buvo gana gerai girdima Bostone, Worcesteryje ir ir kitose lietuvių kolonijose. Tada atsisakyta nuo turėto laiko radijo stotyje WHIL-AM1430 Medforde ir WORC-AM 1310 Worcesteryje, prailginant programą iš pusės valandos iki valandos. Nuo 1958 m. guodžio 28 d. pavyko pakeisti toje radijo stotyje laiką iš 8:00-9:00 val. ryto į 2:00-3:00 val. po pietų. Dėl šio laiko klausytojai labiau nusiskundė, negu dėl anksčiau turėto 8:00-9:00 val. ryto, tad nuo 1960 m. birželio 15 d. vėl teko grįžti į, seną laiką 8:00-9:00 val. ryto. Pradedant 1960 m. sausio 1 d., „Laisvės Varpas" transliuotas taip pat iš WKOX-FM 105.7. Nuo 1966 m. kovo 1 d. ligi 1969 m. sausio 1 d. programa taupumo sumetimais perduota tik iš radijo stoties WKOX-FM 105.7. Nuo 1969 m. sausio 1 d., atsakius laiką radijo stotyje WKOX-FM 105.7 ligi 1969 m. kovo 22 d. „Laisvės Varpas" neveikė, nes negalėjo surasti naujos radijo stoties, o sprendėjų susirinkimas nesutiko sujungti jo radijo stotyje WHIL-AM 1430 Medforde 11:00-12:00 val. su Lietuvių Radijo valanda, kurią buvau iš Jono Romano perėmęs nuo 1969 m. vasario 22 d.

Negalėdami gauti naujos radijo stoties, „Laisvės Varpo" sprendėjai 1969 m. kovo 16 d. susirinkimo nutarimu perdavė „Laisvės Varpą" man, kad sujungčiau jį su Lietuvių Radijo valanda. Taip nuo 1969 m. kovo 22 d. „Laisvės Varpas", sujungtas su Lietuvių Radijo valanda, vėl nuskambėjo sekmadieniais 11:00-12:00 val. iš radijo stoties WHIL-AM 1430 ir FM 107.9. Nuo 1972 m. lapkričio 19 d. atsakytos FM bangos.

Nuo 1978 m. gegužės 1 d. gautas laikas 12:10-1:00 val. radijo stotyje WBET-AM 1460 Brocktone, iš kur jis buvo perduodamas tuoj po pasaulinių ir vietinių žinių. Kad nemokantieji lietuvių kalbos būtų supažindinti su Lietuvos reikalais ir mūsų tautine muzika, įvesta anglų kalba, kuria buvo atliekama pirmoji programos dalis. Tuo būdu buvo perduodamos dvi skirtingos programos iš dviejų radijo stočių. Nuo 1972 m. birželio 25 d. taupumo sumetimais programa radijo stotyje WHIL-AM 1430 Medforde sutrumpinta iki pusės valandos (11:30-12:00 val.) Nuo 1980 m. rugpiūčio 17 d. radijo stotis WHIL-AM 1430 Medforde atsakė laiką.

Nuo 1980 m. birželio 24 d. gautas laikas 11:30-12:00 val. radijo stotyje WCAS-AM 740 Cambridge. Tą radijo stotį perėmus naujiems šeimininkams, nuo 1981 m. liepos 26 d. atsakytas „Laisvės Varpui" laikas. Taip vėl teko tenkintis tik radijo stotyje WBET-AM 1460) Brocktone turimu laiku 12:10-1:00 val. Kai kuriems klausytojams nusiskundžiant, kad toji stotis silpnokai girdima Bostone, nuo 1982 m. sausio 31 d. bandymo pagrindu pradėta transliuoti „Laisvės Varpą" taip pat iš radijo stoties WCAV-FM 98 Brocktone. Kai pasirodė, kad ji plačiai girdima, o radijo stotis WBET-AM 1460 atsakė turėtą laiką 12:10-1:00 val., siūlydama nepatogesnį laiką, apsispręsta pasilikti tik radijo stotyje WCAV-FM 98 Brocktone turimu gana patogiu laiku 9:00-10:00 val. ryto. Iš šios radijo stoties programos pabaigoje apie 15 minučių perduodama anglų kalba informacija įvairiais lietuviškais reikalais.

Taigi, per 35 metus „Laisvės Varpas" buvo priverstas daug kartų keisti radijo stotis ir programos laiką. Jam teko savo programas perduoti iš 7 radijo stočių, veikiančių Bostone, Worcesteryje, Medforde, Framinghame, Cambridge ir Brocktone.

MIRĖ V. ZENKUS

Gegužės 8 d. mirė Vytautas Zenkus iš West Bridgewaterio. Jis buvo Sandaros klubo Brocktone finansų sekretorius. Jo gyvybė pakirsta, jam einant 73-sius amžiaus metus. Velionis paliko liūdinčią tetą V. Strigūnienę ir daug draugų. Palaidotas Kalvarijos kapinėse.

Į šį kraštą iš karo sugriautos Vokietijos V. Zenkus atvyko 1949 m. Pradžioje čia jam teko nelengvomis sąlygomis pelnytis duoną, bet vėliau pavyko prasigyventi. Jis priklausė Sandaros 24-tai kuopai, Sandaros klubui ir Montellos Lietuvių Tautiniam klubui.

SĖKMINGAS SEKSTETO KONCERTAS

Daivos Matulionytės-de Sa-Pereira vadovaujamo Bostono lietuvių vyrų seksteto koncertas gegužės 13 d. So. Bostono Lietuvių Piliečių d-jos salėje buvo sėkmingas. Publikos prisirinko gana daug, programa buvo įvairi ir įdomi, nuotaika — gera. Į koncerto repertuarą buvo įtraukta eilė naujų dainų. Vienos jų daugiau, kitos mažiau, atliktos vaidybiškai, su atitinkamais gestais ir dažnu situacijų keitimu. Tai publikai patiko.

Po programos buvo užkandžiai, veikė baras, šokiams grojo latvių orkestras.

TRAGIŠKŲJŲ BIRŽELIO ĮVYKIŲ MINĖJIMAS

LB-nės Brocktono apylinkė ruošia Tragiškųjų birželio įvykių minėjimą. Jis vyks birželio 11 d. tokia tvarka: 10 val. ryto Šv. Kazimiero lietuvių parapijos bažnyčioje šv. Mišios už tų įvykių aukas; tuoj po Mišių salėje po bažnyčia iškilmingas susirinkimas, kuriame kalbės vienuolė Ona Mikailaitė. Jos kalbos tema: „Tikėjimo akimis žvelgiant į lietuvių tautos kančias".

DR. SAULIUS E. CIBAS

Nuo liepos 1 d. dr. Saulius E. Cibas pakeliamas į assistant profesorių Harvardo universiteto Medicinos fakultete. Jis yra cytologijos skyriaus direktorius patologijos departamente Brigham & Women's Hospital.

Dabar dr. Saulius E. Cibas organizuoja ir praves patologų suvažiavimą, birželio 26-30 dienomis vyksiantį Ritz Carlton Hotel, Bostone. Tame suvažiavime jis skaitys tris paskaitas.

KALBĖS MINĖJIME

„Laisvės Varpo" vedėjas Petras Viščinis pakviestas kalbėtoju Tragiškųjų birželio įvykių minėjime, kurį ruošia LB-nės Worcesterio apylinkė Maironio parke Shrewsburyje, prie Worcesterio. Kalbos tema: „Tragiškieji birželio įvykiai, naujas tautos žygis į laisvę ir mes".

PRANEŠIMAS APIE SUVAŽIAVIMĄ

Balandžio 29 d. Kultūros židinyje New Yorke įvyko LB-nės rytinio pakraščio rajoninis suvažiavimas, kuriame dalyvavo ir LB Bostono apygardos pirmininkas Česlovas Mickūnas. Apie tą suvažiavimą Alfonsas Petrutis padarė su juo pasikalbėjimą, kurį „Laisvės Varpas" perdavė gegužės 21 d. laidoje. Suvažiavimas įvertintas, kaip gerai organizuotas ir pasisekęs. Jame dalyvavo Krašto valdybos pirmininkas dr. Antanas Razma, vicepirmininkė Birutė Jasaitienė ir kiti Krašto valdybos atstovai. Suvažiavime padaryti pranešimai apie veiklą, kelti nauji veiklos būdai ir metodai, pasidžiaugta gražiais vajaus Lietuvos reikalams rezultatais, aiškintasi, kaip dar labiau pagyvinti veiklą. Česlovo Mickūno nuomone, tokie suvažiavimai yra labai reikšmingi. Jie turėtų būti šaukiami dažniau.

„LAISVĖS VARPAS"

Vienintėlė lietuvių greito viešo susižinojimo priemonė Bostono ir apylinkės lietuviams yra „Laisvės Varpo" lietuvių radijo programa. Ji perduodama lietuvių ir anglų kalba kiekvieną sekmadienį 9:00-10:00 val. ryto iš radijo stoties WCAV — FM 98. Jos vedėjas yra Petras Viščinis, 173 Arthur St., Brockton, MA 02402, telefonas: 508—586-7209. Programos metu skubiais reikalais skambinti į radijo stotį telefonu: 508—587-9898.

DAUG IR ĮVAIRIŲ PRAŠYMŲ BALFE

JURGIS JANUŠAITIS

Bendras Amerikos Lietuvių fondas, trumpai vadinamas BALF, ruošiasi šiais metais spalio 14 d. Jaunimo centre švęsti savo veiklos keturiasdešimt penktuosius metus. Šaukiamas to sukakties veiklai atžymėti jubiliejinis seimas.

Balfo paskirtis bent kiek šalpa besidomintiems yra aiški. Visur ir visada atskubėti su pagalba tiems, kuriems ji būtinai reikalinga ir bet kuriame pasaulio krašte, neiškiriant tėvynėje, Sibire ar kitur už geležinės uždangos. Tai nepolitinė, bet susiklausanti, nuoširdžiai dirbanti, didžiuosius tikslus turinti organizacija, į kurią krypo, krypsta ir kryps daugelio varge esančių lietuvių akys.

Laiko sąvartoje Balfas yra išvaręs gilią pagalbos baruose vagą, jo dosnią ranką pajuto tūkstančiai mūsų tėvynainių, einančių vargo keliais.

Tik mūsų tėvynės okupantams Balfas buvo pabaisa, didysis priešas ir ne kartą okupantų tarnų rašeivos tenykščioje spaudoje puolė Balfo darbuotojus, vajų globėjus, siuntinių gavėjus, kuriuos net į kalėjimą sugrūsdavo.

Atrodo, vykstant Lietuvoje didiesiems laisvėjimo judėjimams, gal ir Balfas bus jau pagarbiai prisimenamas ir Balfo šalpa lengviau pasieks tėvynėje vargą vargstančius Sibiro tremtinius, netekusius šeimų, sveikatos, namų ir duonos. Tad Balfo darbus JAV lietuviai vistik dar iki šiol nuoširdžiai remia, ką matome ir iš iždininko Kosto Čepaičio posėdžiuose pateikiamų mėnesinių ar ilgesnio laiko apyskaitų.

Šia proga norėtųsi užsiminti apie naują Balfo problemą — iš Lietuvos atvykstančiųjų prašymai padėti jiems į Ameriką atvykti, apmokant keliones, atvykus padėti įsikurti, apmokant buto, elektros nuomas, sudaryti sąlygas ir parūpinti išlaikymą net norintiems universitetuose studijuoti. Tokių prašymų, neminint pavardžių, ant Balfo pirmininkės Marijos Rudienės stalo kasdien gausėja. Balfo valdyba nuodugniai tokius prašymus apsvarsto, patikrina prašančiųjų kvalifikacijas pašalpai gauti, tada nusprendžia remti ar ne. Tai tikslus kelias. Prašančiųjų tarpe yra ir gudragalvių, kurie moka paverkšlenti, net iškelia savo nuopelnus tėvynei, savas kančias, pavojus būti persekiojantiems tėvynėje ir t.t.

Tai visiems aiškūs dalykai. Tačiau dabartinėse kintančiose sąlygose nebebūtinai turėtų gręsti pavojai kovojantiems tėvynėje. Bet būkime nuoširdžiai atviri, juk visų tikslas kaip nors pasiekti ir įsikurti Amerikoje. Ta mintis neatpalaiduoja ir tų, kurie dabar iš tėvynės pasitraukia, negalėdami pakelti okupacinio režimo.

Negalime tų žmonių smerkti, negalime jiems uždrausti siekti savo tikslų, tačiau to siekiantieji turi gerai atsiminti, kad Balfas nėra imigracijos ar įkurdinimo pabėgėlių organizacija.

Susipažinus su prašytojų padėtimi galima numanyti, kad tai jauni žmonės, pajėgūs dirbti ir turį galimybių lengviau įsikurti Amerikoje. Tik atrodo, kad to ryžto — dirbti — dar vis nematyti. Atsimintina mūsų imigracija. Nespėjus gerai išmiegoti, jau ėmėmės bet kokio darbo, kad ir už keletą centų valandoje, bet neprašėme tuo metu veikiančio Balfo pagalbos įsikurti. Tik gal vienas kitas dėl nelaimių tuo naudojosi.

Darbų Amerikoje dar yra. Žinoma, gal menkiau apmokamų, paparastų, kokius ir mes dirbome. Tad gal reikėtų ne vien šalpa gyventi, bet imtis bet kokio pradžioje darbo, o vėliau yra galimybių „prasimušti" ir savose specialybėse.

Jeigu tiesa, tai atvykusiųjų tarpe buvę gabių rašto žmonių ir net darbus siūlė lietuviškų laikraščių redakcijos, bet vis tik tomis galimybėmis ne daug kas pasinaudojo.

Balfas rūpestingai bando spręsti visų prašymus. Kur įžiūrima rimtas reikalas, prašymai pagal galimybes yra patenkinami.

Vienam Balfo valdybos posėdyje vicepirm. Albinas Dzirvonas pranešė, kad iš Suvalkų Trikampio ir Lenkijos buvo gauta net 1480 šalpai gauti prašymų, padėkos laiškų, o išsiųsta net 1222 siuntiniai su apranga, batais, paklodėmis, razinkomis, muilo milteliais ir kt. Tai tik vienas mažytis pavyzdėlis, kaip sunkiai, bet sumaniai dirba Balfas.

RENGINIAI

Birželio 11 d. Tragiškųjų birželio įvykių minėjimas Brocktone, rengiamas LB-nės vietos apylinkės. Jį sudaro: a) 10 val. ryto Šv. Kazimiero lietuvių parapijos bažnyčioje šv. Mišios už tų įvykių aukas, b) Tuoj po Mišių salėje po bažnyčia iškilmingas susirinkimas su vienuolės Onos Mikailaitės paskaita „Tikėjimo akimis žvelgiant lietuvių tautos kančios".

Ateinančių metų balandžio 22 d. „Lantana" restorane Randolphe metinis Šv. Petro lietuvių parapijos So. Bostone banketas.

PATIKSLINIMAS

Praėjusios savaitės Bostono žinių laidoje pasitaikė klaida pranešime „Aukštai įvertino minėjimą ir jo programą". Turėjo būti Regina Petrutienė, o ne Regina Petrutytė. Atsiprašome.

Petras Viščinis

Putnamo seselių 1989 m. stovyklų kalendorius VERMONT'e

liepos 1-4 Buvusiųjų NERINGOS vadovų suvažiavimas

liepos 9-23 d. Lietuviškai kalbantiems vaikams stovykla

liepos 23-29 d. Savaitė šeimoms su mažais vaikais

liepos 30-rugp. 12 d. Lietuvių kilmės vaikams stovykla

rugp. 13-19d. Jaunuoliams/studentams savaitė

Informacijai kreiptis:

Neringa, ICC - RT21, Putnam, CT 06260

CLASSIFIED GUIDE

REAL ESTATE

RE/MAX REALTORS — *GREIT PARDUODA*

RIMAS L. STANKUS

361-5950 636-6169

Norintieji **PIRKTI** ar **PARDUOTI NAMUS** per šią įstaigą, prašome paminėti, kad esate arba norite būti **Rimo Stankaus** klijentais. Nuosavybės įkainavimas **nemokamai.**

ARA REALTORS, INC.

PERKANT PARDUODANT NAMĄ ar bet kokią nekilnojamą nuosavybę, sąžiningai ir mielai jums patarnaus

VALDA PAŠKUS

* kalba lietuviškai
* namų įvertinimas — veltui.

598-6222 857-7187

MISCELLANEOUS

A VILIMAS MOVING

Tel. 376-1882 ar 376-5996

10%—20%—30% pigiau mokėsit už automobilio ir ugnies draudimą pas mus.

FRANK ZAPOLIS

3208½ West 95th Street

Tel. — GA 4-8654

ELEKTROS ĮVEDIMAI — PATAISYMAI

Turiu Chicagos miesto leidimą. Dirbu ir užmiesty. Dirbu greitai, garantuotai ir sąžiningai.

655-2020

KLAUDIJUS PUMPUTIS

TAISOME

SKALBIMO IR DŽIOVINIMO MAŠINAS IR ŠALDYTUVUS

Kreiptis į: Hermis Deckys

Tel. 585-6624

Nuo 8 v. ryto iki 5 v. vakaro

Kalbėti lietuviškai

REAL ESTATE

MLS KOMPIUTERIŲ

pagalba galite **PIRKTI** ar **PARDUOTI NAMĄ** mieste ir priemiesčiuose. Sąžiningai patarnaus

J. BACEVIČIUS

BELL-BACE REALTORS

INCOME TAX — INSURANCE

6529 S. KEDZIE

778-2233

ŠIMAITIS REALTY

Viktoras Šimaitis, Reg. Brokeris

Nuosavybių pardavimas. Income Tax.

5953 S. Kedzie Ave.

Chicago, IL 60629

Tel. 436-7878

FOR RENT

Išnuomojamas 6 kamb. "bungalow"; taip pat 4 kamb. butas antrame a. Suaugusiems. Skambinti po 5 v.v. **925-6616.**

HELP WANTED

MECHANICS

TIRE MAN

CHASSIS & TRAILER MECHS.

Mobile experience. Steady work.

Basic English necessary.

Own transportation necessary.

963-4380

Ieškoma moteris darbui kavinėje, miesto centre. Anglų kalba nebūtina. **Kreiptis: 776-9425.**

RN's / LPN's

Our retirement facility seeks creative RN's and LPN's to join our professional team. We offer the opportunity to practice nursing in a quiet setting while utilizing your hospital, nursing home or home health skills. Full time / part-time positions, flexible scheduling available.

Contact: Linda Ewing, RN

776-1324

Sisters of St. Casimir

2601 W. Marquette Road

Chicago, Illinois 60629

Ieškomas žmogus kartu gyventi, padėti lengvoje namų ruošoje ir paruošti maistą vienam asmeniui ir jį šiek tiek prižiūrėti. Kambarys, maistas ir alga. **Skambinti: tel. 825-6404.**

DRAUGE GAUNAMI NAUJAUSI LEIDINIAI

DIDYSIS KOVOTOJAS KUNIGAS KAROLIS GARUCKAS, S.J. Redagavo kun. J. Kidykas. 385 psl. $10.00

KAI SAULĖ LIEPĖ, eilėraščiai. Antanas Lipskis. 99 psl. $8.00

FIGHTERS FOR FREEDOM, Lithuanian partisans versus the U.S.S.R. J. Daumantas. 279 psl. $10.00

ŠVENTO RAŠTO KRAŠTUOSE, kelionių įspūdžiai. Antanas Rubšys. 430 psl. $9.00

IGARKOS NAUJAMIESTIS, dok. reportažas iš liet. tremtinių gyvenimo Sibire. Elena Juciūtė. 242 psl. $10.00

LITHUANIAN FRATERNALISM: 75 YEARS OF U.S. KNIGHTS OF LITHUANIA. William Wolkovich-Valkavičius. 303 psl. $20.00

THE CHRONICLE OF THE CATHOLIC CHURCH IN LITHUANIA. 6 tomas. 678 psl. $10.00

LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBĖS NETEN-KANT — ĮVYKIAI, atsiminimai. Edvardas Turauskas. 280 psl. $12.00

TĖVAS VENANCIJUS IR JO MATILDA, pasakojimai. Jurgis Jankus. 269 psl. $10.00

EPIGONAI, romanas. Anatolijus Kairys. 213 psl. $10.00

PAKELĖJE Į PAŽADĖTĄJĄ ŽEMĘ, satyrinės elegijos. Antanas Gustaitis. 184 psl. $10.00

NEMARIOJI GIESMĖ, romanas. Anat. Kairys. 240 psl. $10.00

LIETUVA IR VLIKas, šaknys, praeitis ir dabartis. Red. A. Rinkūnas. 272 psl. $10.00

KRIKŠČIONIS IR ŠIANDIENA. A. PAŠKUS. 173 psl. $5.00

DIEVAS IR LAISVĖ. Antanas Maceina. 150 psl. $5.00

VIDURNAKTIS PRIE ŠEIMENOS. A. Vaičiulaitis. 131 psl. $7.00

NUO PLUNGĖS IKI MAROKO, atsiminimai. Kazys Pabedinskas. 438 psl. $10.00

KUR BĖGA ŠEŠUPĖ, romanas. J. Vizbaras. 245 psl. $10.00

Pastaba. Užsakant knygas per paštą, pinigų nesiųsti, užsimokėsite gavę sąskaitą, kurioje bus pridėta ir persiuntimo išlaidos.

NEIŠNAUDOTA PROGA PASIREIKŠTI

VYTAUTAS SKUODIS

Gegužės 10 d. buvo trys posėdžiai. Jų metu organizacijos „Demokratija ir Nepriklausomybė" nariai Eduardas Gudava kalbėjo apie Vakarų požiūrį į tautinius judėjimus, vykstančius Sovietų Sąjungoje, Mikola Rudenko savo kalboje lietė sovietinės ekonomikos imperinius aspektus. Petro Ruban nagrinėjo klausimus, susijusius su kooperatyvais ir privačios gamybos perspektyvomis, Jurij Jarim-Agajev supažindino su darbininkų judėjimais ir laisvomis profesinėmis sąjungomis.

Pasisakė ir svečiai, užsienio kraštų atstovai, Sovietų Sąjungoje vykstančių reiškinių analizės specialistai.

Martin Colman kalbėjo apie Rytų-Vakarų prekybos, finansinius ir bankų ryšius, Amiral Lacoste — saugumo ir nusiginklavimo klausimais, Paul Anastasi — apie dezinformaciją „glasnost" epochoje, Lubo Sire apie monopolijas, užsienio prekybą su sovietais ir finansinę apyvartą. Deja, visų šių įdomių pranešimų konferencijos šeimininkams ištisai išklausyti neteko, nes dažnai buvo užimti pokalbiuose su žurnalistais ir įrašais radijo studijose.

Šios dienos posėdžių vadovais buvo Jean-François Revel, Eric Laurent, paskutiniajame posėdyje — buvęs radijo stoties „Laisvoji Europa" direktorius George Urban. Pirmosios dienos posėdžius pravedė Ralph Pinto ir Alain Besançon.

Paskutinysis posėdis buvo daugiau diskusinio pobūdžio. Kalbėjo Lenkijos „Solidarnost" atstovai Zbigniew Romaszewski, Maciej Zalewski, abu specialiai atvykę iš Lenkijos,ir vienas judėjimo Vengrijoje lyderių Gaspar Miklos Tamas, į šią konferenciją atvykęs iš Vengrijos.

Z. Romaszewski pabrėžė, jog Lenkijos pavyzdys rodo, kad galima daug pasiekti, naudojant atkaklias ir pastovias spaudimo priemones. Lenkijos situacija parodo, jog joje gyvenimą apsprendžia ne įstatymai, bet politika.

G.M. Tamas kalbėjo, kad Vengrijoje socializmo šalininkų nėra. Jų nėra ir komunistų partijoje. Jeigu norima sukurti normalią visuomenę, reikia ją kurti palaipsniui ant nacionalinių šaknų, nuo kurių vengrų tauta buvo atkirsta jau prieš 40 metų. Jeigu Vengrijoje demokratinė liberalizacija veiks ir toliau, mes turėsime taikiai kalbėtis su sistema, kurios struktūra niekam nereikalinga. Mes nenorime komunistų represijų. Mes nenorime, kad jie liktų bedarbiais. Mes jų nepersekiosime, nes tikri demokratai yra prieš bet kokias represijas. Vengrijos komunistų partija prarado pagrindą. Ji dabar parduoda namus, perka akcijas ir tampa kapitaliste. Vengrų tauta reikalauja, kad komunistų partijos veiklą kontroliuotų parlamentas.

Prieš baigiant konferenciją kalbėjo Prancūzijos ministerių kabineto narys Alain Madelain. Savo kalboje jis pabrėžė, jog dabartinė detentė yra Amerikos prezidento Ronald Reagano veiklos pasekmė. Brežnevas, pasinaudodamas Vakarų silpnumu, buvo išplėtęs savo imperines-kolonijines tendencijas. Amerika todėl buvo priversta skirti milžiniškas lėšas ginkluotei. Sovietų Sąjunga nebeišlaikė tų ginklavimosi varžybų. Jos agresyvi politika ją privedė prie dabartinės ekonominės, socialinės ir ideologinės krizės. Komunizmas prarado jėgą. Sovietų pralaimėjimas Afganistane parodė, kad jėga nėra visagalė. Tačiau Gorbačiovas neatsisakė idėjos Europą atskirti nuo Amerikos. Jis sumaniai moka išnaudoti pacifistines nuotaikas, ypač tas, kurios pasireiškia Vokietijoje. Tačiau Amerika ir Sovietų Sąjunga atsisakė šablonų ir pradėjo kalbėtis žmogiška kalba. Jų susitarimų dėka buvo pasiekta, kad dabar pašalinta daug regioninių konfliktų. Sovietai pagaliau suprato, kad ginklų kiekybė negali pakeisti jų kokybės. Prancūzijos ministeris taip pat kalbėjo, jog Vakarai yra praradę dvasinę jėgą ir kad Sovietų Sąjungos pavergtų tautų kančios ir Rytų dvasinė potencinė jėga gali labai daug duoti XXI amžiaus Europai. Alain Madelain į ateitį žiūri optimistiškai.

Prieš uždarant konferenciją vėl kalbėjo įsteigtosios organizacijos „Demokratija ir Nepriklausomybė" prezidentas Paruir Airikian. Jis pažymėjo, kad ši konferencija padėjo sujungti mūsų pavergtas,tačiau kovojančias tautas su laisvąja demokratija, kad konferencija praėjo geriau, negu tikėjosi jos organizatoriai. Paruir Airikian pabrėžė, jog su šia konferencija pradėjusios gyvuoti organizacijos laukia nelengvi darbai. Ji rinks informaciją ir ją skleis per politines akcijas. Organizacija numato įsteigti tyrimų centrą ir leisti savo žurnalą. Organizacijos veikimo formalus pagrindas šiuo metu yra priimtoji, 22 parašais patvirtintoji ir paskelbtoji deklaracija. Konferencijos išvakarėse organizacija paruošė ir priėmė visą eilę rezoliucijų ir kitų dokumentų, kurie bus paskelbti spaudoje ir išsiuntinėti kompetetingiems asmenims bei organizacijoms. Išvardydamas tuos dokumentus jis pirmiausiai paminėjo reikalavimą, kad Sovietų Sąjunga ir Vokietija viešai paskelbtų slaptuosius Molotovo-Ribbentropo 1939 metų dokumentus ir pripažintų juos nebegaliojančiais.

Ateitis parodys, kiek bus veiksminga organizacija „Demokratija ir Nepriklausomybė". Turbūt ir mūsų lietuviškoje visuomenėje bus viską žinančių skeptikų ir pranašų, kad tos organizacijos, kaip ir daugelio kitų panašių, laukia stagnacija. Tačiau nereikėtų pamiršti, jog tos organizacijos įkūrėjai, praėję 176 metų kraštutinius išbandymus, gyvena ne sau, o savajai tautai ir visos žmonijos idealams. Jie ir Vakaruose atsidūrė ne asmeninės gerovės ieškodami. Kiti prievarta išvaryti. Žinoma, nuo klaidų nė vienas iš jų nėra apsaugotas. Pagaliau ir jėgos ne visų vienodos.

Paryžiaus konferencijos skeptiški vertintojai pasireiškė dar jai neprasidėjus. Iš vieno mūsų garbaus diplomato teko išgirsti tokį visai nediplomatišką samprotavimą: Mums neturi rūpėti kažkokie totoriai... Mūsų vienintelis tikslas — laisvoji Lietuva, ir mes neturėtume toje konferencijoje dalyvauti.

Abejingumą tai konferencijai parodė ir Pasaulio Lietuvių Bendruomenės vadovybė. Prašymas, kad neseniai Detroite įvykusiame PLB, JAV LB ir KLB valdybų suvažiavime būtų kritiškai įvertintas pranešimas, skirtas Paryžiaus konferencijai, liko neišgirstas — „pritrūko" laiko.

Paryžiaus lietuviai patikėjo kažkieno paleistiems gandams, jog to suvažiavimo rengimą monopolizuoja „slapta grupė", susidedanti iš rusų, kurie yra Rusijos imperijos šalininkai. Tenka tiktai apgailestauti, kad jie prarado puikią progą paskleisti informaciją apie Lietuvą.

Su dėkingumu reikia prisiminti Anglijos lietuvių atstovą, kurio atvežtoji įvairi informacinė literatūra apie Lietuvą buvo išgraibstyta jau po pirmojo posėdžio. Malonų įspūdį paliko Vokietijos lietuvių delegacija, kurioje buvo didelė grupė jaunimo iš Vasario 16 gimnazijos. Dažnai nusiskundžiame, kad sunku su Lietuvos klausimu prasimušti į tarptautines sferas. Bet pasitaikiusių progų neišnaudojame!

KUN. ALF. SVARINSKAS DETROITE

LIŪDA RUGIENIENĖ

Kai 1983 m. vasarą jubiliejinėje skautų stovykloje Kanadoje, pravesdami tautinio auklėjimo programą, dieną paskyrėme lietuviškosioms parapijoms, vienas jaunuolis iš Rochesterio, kalbėdamas apie „Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kroniką", su nepaprastu užsidegimu aiškino apie Viduklės parapijos kleboną, Tikinčiųjų teisėms ginti katalikų komiteto narį kun. Alfonsą Svarinską, jo suėmimą ir tūkstančiais surenkamus parašus net 68 Lietuvos vietovėse. Prienų tikintieji laiške TSKP generaliniam sekretoriui Andropovui rašė: „... mes pareiškiame, kad savo tautos kunigus gyneme ir ginsime, prašydami Dievą, kad jie būtų drąsūs, gintų tiesą, Dievą, Bažnyčios ir mūsų tikinčiųjų reikalus. Šalin rankas nuo kun. Alf. Svarinsko!" Pasirašė 1705 asmenys (LKB Kronika, 7 tomas, psl. 437). Toliau tame pačiame Kronikos numeryje rašoma, jog valdžios pareigūnai aiškino, kad renkami parašai nieko nepadėsią... 1983 metais netikėjome savo gyvenime sutikti kun. Svarinską gyvą, o apie progą paspausti jam ranką nė svajoti nesvajojome. Tačiau šiandieną jis jau laisvėje. Nuolat gyvena Vokietijoje, bet ten savo būklę taip pat laiko ištrėmimu. Į Vokietiją atvykti jis nepasirinko.

1989 m. gegužės mėn. kun. Alf. Svarinskas atkeliavo į užjūrį, į Jungtines Amerikos Valstybes, kuriose žada lankyti įvairias lietuvių kolonijas. Pirmasis susitikimas su šio krašto lietuviais įvyko Dievo Apvaizdos parapijoje Detroite. Trečiadienį, gegužės 25 d. aerouoste buvo sutiktas su raudonomis rožėmis ir jautriais žodžiais, o ketvirtadienį, Kristaus Kūno ir Kraujo šventės proga, atnašavo šv. Mišias Dievo Apvaizdos bažnyčioje. Nekantriai laukėme pamokslo; kun. Svarinskas,tai suprasdamas, ilgai nekalbėjo apie Eucharistijos prasmę, o pradėjo pasakoti apie Lietuvą ir jos tikinčiuosius. Pasidžiaugė, kad smagu atnašauti šv. Mišias nebijant. Lietuvoje šie metai yra paskelbti Eucharistijos metais. Mūsų tautoje reikia atstatyti tai, kas buvo sugriauta per penkiasdešimtį metų, svarbiausiai reikia atstatyti dorą, nes dabar „tauta stovi ant smėlio", išdraskytos šaknys. „Tai padaryti reikės šimto metų — trijų kartų", pranašavo kun. Svarinskas. Mums yra būtina kovoti su blogiu. Visur reikia sėti Dievo sėklą: tiek Lietuvoj, tiek Sibire, tiek išeivijoj. O derlius bus! Mums padeda gilus tikėjimas, „katalikams buvo nesunku ir Lietuvoje". Kun. Svarinskas teigia, kad jis visuomet buvęs laisvas, nes išlaikęs dvasinę stiprybę, persekiotojai galėję pavergti tik jo kūną. Išryškina kaip nepaprastai svarbi yra meilė Dievui, be jos nėra meilės artimui, nėra ir tėvynei. Lietuvių tautos likimą palygino su žydų, kurie, 40 metų klajodami dykumose, išaugino naują kartą. Taip pat ir Lietuvoje. Per penkiasdešimtį metų išaugo kovojanti karta, kuri myli Dievą ir savo tautą. Pagyrė išeiviją, išlaikiusią lietuviškas parapijas, spaudą, išleidusią LKB Kroniką, ją išpopuliarinusią po laisvąjį pasaulį.

Lietuvoje žmonės yra tikintys ir religingi. Vienuose atlaiduose einant Kryžiaus kelius prie 15 stoties pirmą kartą dalyvaujantieji buvo paprašyti atsigulti kryžiumi. Nors dalis jaunimo buvo pasipuošęs išeiginiais rūbais, tačiau visi iki vieno atsigulė. Jaunimas grįžta prie Dievo. Jie buvo kryžkelėje, nei už Dievą, nei prieš. Dabar sugrįžta.

Kun. Svarinskas pamokslą baigė tokia mintimi: anksčiau mes buvome neturtinga tauta, neturėjome plačiame pasaulyje žmonių, kurie mumis rūpintųsi. Dievas mus išbarstė neatsitiktinai, o pasiuntė, kaip atstovus. Mes turime sulaikyti blogį. Pirmiausiai savo širdyje, o paskiau aplinkoje.

Po šv. Mišių susirinkome parapijos kavinėje, kad galėtume su kun. Svarinsku artimiau susipažinti ir paklausti rūpimų klausimų. Paprašytas paaiškinti skirtumą tarp Sąjūdžio ir Laisvės lygos, jis Sąjūdį įvertino: vienas trečdalis — idealistai, antras — karjeristai, trečias — komunistai. Bendrai Sąjūdyje yra susibūrusi Lietuvos inteligentija. Skatino palaikyti ir Sąjūdį ir Laisvės lygą bei visus, kurie dirba Lietuvos gerovei. Toliau pasakojo apie paskutiniuosius 40 metų, pradėdamas nuo partizanų. Vyrai ėjo į miškus,norėdami išvengti mobilizacijos. Kai buvo į juos šaudoma, jie atsišaudė ir taip susibūrė partizaninis judėjimas, apsaugojęs žmones nuo daug blogio. Partizanų išžudyta apie 25,000. Kai kurie dar ir dabar sėdi lageriuose, nes judėjime dalyvavo apie 100,000. Norėdami sunaikinti partizanus, KGB jų vardu atlikdavo niekšiškus darbus. 1953 m. kova pasibaigė, partizanai buvo sunaikinti. Nuo 1953 m. iki 1956 m. Lietuvoje buvo liūdniausias laikotarpis, trūko maisto žmonėms, pašaro gyvuliams, 1956 metais prasidėjo pirmasis atoslūgis, pirmasis tautos atgimimas, antroji fazė. Politinė taktika buvo pakeista, areštuojami jau tik vienas kitas. Pernai prasidėjo trečioji fazė, o ketvirtoji bus, kai atgausime Nepriklausomybę. Ši taip pat bus sunki.

Kun. Svarinskas už vykstančius pasikeitimus nepatarė dėkoti Gorbačiovui. „Jis avinėlis tik dėl ekonomijos"; sunki padėtis privertė keisti politiką. Dėl šios priežasties buvo leista kritikuoti, niekuomet nepagalvota, jog kritika atsisuks prieš juos pačius. Patys pirmieji kritikuoti pradėjo Rusijos intelektualai, prašydami atstatyti rusų kultūrą. Mūsiškiai išdrįso tik prieš porą metų. Lietuvoje kovo aštuntoji buvo žinoma, kaip „girtos bobos diena". Pradėta reikalauti vėl švęsti Motinos dieną. Taip ir užsimezgė kritikos pradžia.

Nors daugelis faktų, apie kuriuos kalbėjo kun. Svarinskas mums yra žinomi, tačiau, kai pasakoja tuos įvykius išgyvenęs asmuo, isotorija tampa gyva, ir mes negalime pasilikti abejingi. Ypač patrauklus kun. Svarinsko pasakojimo būdas, jo epitetai, palyginimai su gamta, gyvūnija, kaip pvz. „Kačiukai praregi į dešimtą parą, o žmogus šviesos kartais nemato visą savo gyvenimą". Kalbėdamas apie buvusią stagnaciją Lietuvoje; „Kaip žalios varlės žaliame tvenkinio vandenyje". Laikas kavinėje buvo neskaičiuojamas. Malonu ne vien klausyti, bet ir stebėti žmogų, kuris neabejoja giedria Lietuvos ateitimi, visuotiniu blogio nugalėjimu. Jo veidas švyti tikėjimu ir drąsa, kurią jam išmeldė Prienų parapiečiai. Iš Detroito kun. Svarinskas penktadienį vyksta į Dainavą, tuomet vėl sugrįš pas mus, o trečiadienį jau iškeliauja į Chicagą.

A.†A.
SESUO M. JEROME LITERSKIS, SSC.

Mūsų mylima seselė mirė Šv. Kryžiaus ligoninėje 1989 m. gegužės 27 d., sulaukusi 94 metų amžiaus.

Į vienuolyną įstojo iš Šv. Kazimiero parapijos, Worcester, MA. Vienuolyne įžaduose išgyveno 70 metų.

Paliko nuliūdime Šv. Kazimiero Seserys ir artimieji giminės: dukterėčios Eva Tankis ir Victoria Kolesh bei jų šeimos, taip pat kiti giminės ir pažįstami.

Kūnas buvo pašarvotas Šv. Kazimiero vienuolyne, 2601 W. Marquette Rd., Chicago antradienį, gegužės 30 d., 9 val. ryto. Laidotuvių šv. Mišios buvo antradienį, gegužės 30 d. 7 v.v. Šv. Kazimiero Seserų Vienuolyno koplyčioje.

Laidotuvės Šv. Kazimiero kapinėse trečiadienį, gegužės 31 d. 10 val. ryto.

Prašome dalyvauti laidotuvių Mišiose ir pasimelsti už Seselės sielą.

Šv. Kazimiero Seserys ir Literskių šeima.

Laidotuvių dir. Rudmin Funeral Home.

GAIDAS—DAIMID
EUDEIKIS
TRYS MODERNIŠKOS KOPLYČIOS
PATARNAUJA IR CHICAGOS PRIEMIESČIUOSE
4330-34 S. California Avenue
Telefonai — 523-0440 ir 523-9852
4605-07 South Hermitage Avenue
Telefonas — 927-1741-1
4348 S. California Avenue
Telefonas — 523-0440

PETKUS
MARQUETTE FUNERAL HOME
TĖVAS IR SŪNUS
2533 West 71 St., Chicago
Telefonas — 476-2345
1410 So. 50th Av., Cicero
Telefonas — 863-2108

STEPONAS C. LACK ir SŪNŪS
LACKAWICZ
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI
2424 West 69th Street — Tel. RE 7-1213
11028 Southwest Hwy. — Tel. 974-4410
9236 S. Roberts Rd. — Tel. 430-5700

BUTKUS — PETKUS
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI
1446 South 50th Avenue
Cicero, Illinois
Telefonas — 652-1003
Sally **Donald M., Jr.**

V A N C E
LAIDOTUVIŲ KOPLYČIA
DIREKTORIAI
1424 So. 50 Ave., Cicero Illinois
PATARNAUJA CHICAGOJE BEI PRIEMIESČIUOSE
Tel. 652-5245

PADĖKA
A.†A.
JONAS ZIMKUS

Mūsų mylimas Vyras ir Tėvelis mirė 1989 m. gegužės 15 d. ir buvo palaidotas gegužės 19 d. Šv. Kazimiero lietuvių kapinėse, Chicagoje.

Mes norime padėkoti visiems, kurie suteikė jam paskutinį patarnavimą ir palydėjo į amžino poilsio vietą.

Nuoširdžiai dėkojame kun. kleb. J. Kuzinskui už maldas koplyčioje, atnašautas gedulingas šv. Mišias ir pasakytą turiningą pamokslą bei atliktas religines apeigas kapinėse.

Nuoširdus dėkui visiems, kurie užprašė šv. Mišias už jo sielą. Dėkojame visiems, kurie prisiuntė velioniui gėlių ir aukų ir pareiškė mums toje liūdesio valandoje užuojautą.

Širdingas ačiū giminėms ir draugams dalyvavusiems laidotuvėse ir visiems, kuriems atskirai neturime galimybės padėkoti.

Didi padėka Vytauto Didžiojo šaulių kuopai už garbės sargybą koplyčioje ir kapinėse. Taip pat dėkojame karsto nešėjams ir Tauragės klubui ir laidotuvių direktoriui Donald A. Petkui už malonų patarnavimą.

Visiems, visiems nuoširdus dėkui.

Liūdinti žmona, dukterys, sūnus, marti, žentas ir anūkai.

A.†A.
ALBERTUI SUŠINSKUI

mirus, mielai žmonai IRENAI, sūnums KĘSTUČIUI ir ALBERTUI ir dukrai DANUTEI su šeimomis reiškiame gilią užuojautą.

Agirdas ir Aldona Ješmantai

Brangiam Vyrui ir Tėvui

A.†A.
ALBERTUI SUŠINSKUI

mirus, reiškiame gilią užuojautą žmonai IRENAI, sūnums KĘSTUČIUI ir ALBERTUI ir dukrai DANUTEI bei jų šeimoms.

Alicija ir Adolfas Ruibiai
Vitalija ir Alvydas Vasaičiai

APLINK MUS

x Kun. Alfonso Svarinsko susitikimas O'Hare aerodrome gegužės 31 d. 1:58 val. p.p. Atskris American Airline lėktuvu skrydžio 1301. Birželio 4 d. rengiamos jo sutiktuvės. Iškilmingos pamaldos 10:30 v. r. Švč. M. Marijos Gimimo parapijos bažnyčioje, pagerbimas 3 val. p.p. Jaunimo centro salėje. Visi kviečiami dalyvauti.

x Amerikos Lietuvių moterų sąjungos 46-tos kuopos Marquette Parke, susirinkimas bus šeštadienį, birželio 10 d., 1 val. p.p. Marijonų salėje. Išgirsime raportus iš praėjusio žaidimo pasilinksminimo, kuriam vadovavo Viktorija Leone, ir apie rengiamą Moterų s-gos 75-kerių metų jubiliejaus banketą. Seimas bus rugpjūčio 10, 11, 12 dienomis Worcester, Mass. Betty Žibas, 46-tos kp. pirmininkė, visuomet atstovaujanti katalikiškajai idėjai, kviečia visas nares susirinkime dalyvauti.

x Kr. Donelaičio pradinė ir aukštesnioji lituanistinė mokykla mokslo metus užbaigs birželio 3 d. 10:30 val. ryto McKay mokyklos auditorijoje. Pradinę mokyklą baigia 10 mokinių, aukštesniąją — 11 mokinių. Pirmiesiems skyrių ir klasių mokiniams bus įteikti pagyrimo lapai. Kviečiame mokinių tėvus, gimines ir lietuviškąją visuomenę dalyvauti iškilmėse ir kartu su mumis pasidžiaugti lietuviškuoju jaunimu.

x Š.m. birželio 1 d. šv. Mišios bus atnašaujamos Tėvų Marijonų koplyčioje dėkojant Dievui, kad buvo sugrąžinta Vilniaus katedra ir kai kurios kitos Lietuvos bažnyčios, bei prašant nusidėjėlių atsivertimo. Mišias užprašė **A. E. Kleizai.**

(sk)

x Sekantis Jaunimo sąjungos susirinkimas įvyks sekmadienį, birželio 4 d. 11 v. ryto „Seklyčioje". Bus aptariamos rugpjūčio mėn. demonstracijos ir Darbo Dienos šokiai. Kviečiame visą lietuvišką jaunimą.

(sk)

x Jėzaus Širdies šventėje, birželio 2 d., penktadienį, 6:30 v.v. tėvų jėzuitų koplyčioje bus pamaldos ir Švč. Sakramento pagarbinimas. Visi maloniai kviečiami. **Židinys.**

(sk)

Advokatas
GINTARAS P. ČEPĖNAS
2649 W. 63 St., Chicago, IL 60629
Tel. — 776-5162
14300 S. Bell Rd., Lockport, IL 60441
Tel. 460-4866
Valandos pagal susitarimą

Advokatas Jonas Gibaitis
6247 S. Kedzie Avenue
Chicago, IL 60629
Tel. — 776-8700
Darbo val. nuo 9 iki 7 val. vak.
Šeštad. 9 v. r. iki 1 val. d.

ADVOKATAS
Vytenis Lietuvninkas
2501 W. 69th Street
Chicago, IL 60629
Tel. 778-0800
Kasdien 9—6 val. vak.
Šeštadieniais ir vakarais pagal susitarimą.

ADVOKATAS
ALGIRDAS R. OSTIS
201 E. Ogden Ave., Ste. 18-2
Hinsdale, IL 60521
Tel. 325-3157
Valandos pagal susitarimą

x A. a. Albertas Sušinskas mirė Clevelande gegužės 27 d. Laidojamas Clevelande gegužės 31 d. Velionis buvo diplomuotas inžinierius, studijavęs Vytauto D. universitete Kaune ir tobulinęsis Karlsruehe Vokietijoje. Jo žmona Irena taip pat studijavo Karlsruehes universitete. 1949 m. atvyko į Ameriką. Išaugino sūnus Kęstutį ir Albertą, dukterį Danutę, baigusius aukštuosius mokslus ir sukūrusius savo šeimas bei auginančius naują prieauglį. Bolševikų metais buvo kalėjime su broliu kun. Alfonsu Sušinsku, bet išgelbėtas lietuvių sukilėlių.

x Arvydas Reneckis, vienas iš jauniausių Vilniaus filmų režisierių, Balzeko Lietuvos kultūros muziejuje rodys tris filmus birželio 3 d., penktadienį, 2:30 val. p.p. Vienas filmas — kronika iš nepriklausomybės laikų, antras — apie medžio pritaikymą koplytstulpiams ir kt., trečias — apie Artūrą Sakalauską.

x LB Cicero apylinkės valdyba birželio 4 d., sekmadienį, rengia Šv. Antano bažnyčioje tragiškojo Birželio minėjimą. Mišias laikys ir pamokslą sakys kun. Kęstutis Trimakas. Chorui vadovaus Marius Prapuolenis ir Jonė Bobinienė. Po šv. Mišių parapijos salėje bus kun. R. Repšio paskaita. Daiva Markelytė-Repečkienė atliks meninę programą. Valdyba kviečia visus dalyvauti.

x Jonas Kriščiūnas, Chicago, Ill., ilgametis „Draugo" skaitytojas, garbės prenumeratorius, pratęsė prenumeratą vieneriems metams su 30 dol. auka lietuviškos spaudos stiprinimui. Nuoširdus ačiū.

x Vlikas ieško vasaros interno — lietuviškai kalbančio studento ar studentės. Stažas nuo birželio vidurio iki rugpjūčio pabaigos. Informacijai skambinti Vliko vedėjai J. Čikotinei, **tel. (202) 667-1980,** arba rašyti: **Vlikas, 1609 Connecticut Ave. NW, Suite 400, Washington DC, 20009.**

(sk)

x Video, stereo, siuvimo mašinas ir vaistus siunčiame į Lietuvą. Prekes pristatome per UPS į kitus JAV miestus. Sudaromi iškvietimai, siunčiame kargo. **Romas Pukštys, Transpak, 2655 W. 69th St., Chicago, IL 60629.** Darbo valandos: **12-6 v. p.p. kasdien, šeštd. 10 v.r.-4 v. p.p., arba susitarus. Pirmad. uždaryta. Tel. 312p436-7772, namų 312-430-4145.**

(sk)

x PATRIA, 2638 W. 71 St., Chicago, IL 60629, tel. 312-778-2100 dovaninių prekių ir elektronikos parduotuvėje rasite didelį pasirinkimą Lietuvoje pageidaujamų prekių. Siunčiame prekes **kargo** į Vilnių. Priimame užsakymus ir iš kitų miestų. **Sav. A. ir F. Šlutai.**

(sk)

x Lietuvoje pageidaujama kosmetika urminėm kainom! Pvz. 12 spalvų mažiau negu 2 dol. Įvairus pasirinkimas. Transpack, 2655 W. 69 St., tel. **312-436-7772.**

(sk)

x Važiuoju į Lietuvą birželio 14 d. Priimu užsakymus tarpininkauti pinigų pervežime asmeniškai arba per banką. **Romas Pukštys, Transpak, tel. 312-436-7772, namų: 312-430-4145.**

(sk)

x Greit parduodu vienos ir dviejų šeimų namus Chicagoje ir apylinkėse. Skambinkite **RE/MAX FIRST, Rimas Stankus,** tel. **361-5950** arba **636-6169.**

(sk)

x A. a. ses. Jerome Literskis, Šv. Kazimiero vienuolijos narė, 94 m. amžiaus, 70 metų išbuvusi vienuolyne, mirė gegužės 27 d. Buvo kilusi iš Šv. Kazimiero par. Worcestery, Mass. Pašarvota vakar. Vakare 7 val. už jos vėlę buvo šv. Mišios seselių koplyčioje. Laidojama trečiadienį, gegužės 31 d., 10 val. iš koplyčios Šv. Kazimiero kapinėse.

x Prof. Vytautas Bieliauskas, PLB valdybos pirmininkas, dalyvavęs Pabaltijo sąjungų suvažiavime Taline, buvęs Lietuvoje ir kalbėjęs su Sąjūdžio atsakingais pareigūnais, Laisvės lyga ir įvairiomis partijomis, kalbėjo Panevėžyje to miesto septyniasdešimt metų sukaktyje nuo bolševikų išsilaisvinimo. Grįždamas buvo sustojęs Londone, Anglijoje, ir ten lietuviams padarė pranešimą. Dabar vėl dirba PLB bendruomenės darbą savo būstinėje.

x Susanos Kybartaitės ir Tauro Liubinsko užsakai prieš moterystės sakramentą eina Švč. M. Marijos Gimimo parapijos bažnyčioje Marquette Parke.

x Dr. J. Statkevičius pagrindinę kalbą pasakys Amerikos Lietuvių Tarybos Cicero skyriaus rengiamame siaubingų birželinių įvykių sukakties minėjime, kuris bus birželio 11 d. 12 val. Šv. Antano parapijos salėj. Valdyba kviečia visus Cicero ir apylinkių lietuvius minėjime dalyvauti.

x Jaunučio Puodžiūno baleto studijos sezoninis vakaras įvyks Jaunimo centre birželio 3 d. 7 v.v. Programoje: baletas „Karnavalas". Dalyvauja **studijos mokiniai. Kviečiame visus atsilankyti. Bilietai gaunami prie įėjimo.**

(sk)

x Publikai pageidaujant, išpardavus abiejų **koncertų bilietus, ruošiamas trečias** ir paskutinis **„Armonikos"** ansamblio koncertas **šiandien, trečiadienį, gegužės 31 d. 7 v.v. Jaunimo centre.** Bilietai: PATRIA, 2638 W. 71 St., tel. 778-2100, arba prie įėjimo.

(sk)

x „Lietuva Parcel Service" praneša, kad priima apmokėtų muitų kargo įvairią aparatūrą, buitinę techniką, kaip šaldytuvus, skalbimo, siuvimo, mezgimo mašinas ir kt. daiktus. Taip pat patarnaujame grįžtantiems į Lietuvą, išsiunčiant kargo. Siuntinius priimam apmokėtu ir neapmokėtu muitu. Darbo valandos pagal susitarimą. Kreiptis pas **Janiną Juodvalkienę, 4457 S. Talman, Chicago, IL 60632, tel. 847-2614.**

(sk)

x Lietuvos keliauninkų dėmesiui. Kas nori patvirtinti ar pakeisti Aerofloto ar kitų linijų skrydžius į Lietuvą, ar gauti patarnavimus New Yorko aerodromuose, skambinkite į New Yorko kelionių agentūrą **„VYTIS" 718-769-3300.**

(sk)

x Jūsų pinigai į Lietuvą siunčiami per banką į „dolerines" parduotuves: tinka jūsų giminių apsipirkimui, automobiliams ir palikimams tvarkyti. **Muito nėra. Romas Pukštys, Transpak, tel. 312-436-7772, namų tel. 312-430-4145.**

(sk)

x Darome nuotraukas pasams ir kitiems dokumentams, kurias galima tuojau atsiimti. American Travel Service Bureau, 9727 S. Western Ave., Chicago, Ill. 60643. Tel. 238-9787.

(sk)

x JUOZAS BACEVIČIUS, namus parduoda greit. Įkainojimas — veltui. Skambinti Bell-Bace RE, **tel. 778-2233.**

(sk)

Tėvynės ŽVAIGŽDUTĖ

Įsteigtas Lietuvių Mokytojų Sąjungos Chicagos skyriaus

Redaguoja J. Plačas. Medžiagą siųsti: 3206 W. 65th Place, Chicago, IL 60629

MIRUSIEMS ATMINTI

Kryžiai... Kryžiai... Koplytėlės...
Sielvarto sustingę klodai...
Ašarų, maldų dvelkimas
Skleidžiasi ramiai, vienodai...

Kryžiai... Kryžiai... Koplytėlės...
Kryžiai žemėj ir širdyse...
Ir junti — sidabro rasos
Atsirado tau akyse...

Viktorija Šmaižienė

MANO MOČIUTĖS

Aš turiu dvi močiutes. Jas abi labai myliu. Jos dažnai atvažiuoja pas mus. Mes taip pat jas aplankome. Viena iš jų mum sakė, kad Lietuva yra toli nuo čia ir labai graži. Antroji dažnai mums kartoja, kad visi vaikai ten yra geri. Jie kalba tik lietuviškai.

Lina Augaitytė,
Ottawos Dr. V. Kudirkos lit. m-los mokinė, Kanada
(„Trupinėliai")

DIDELIS GAISRAS

Vieną dieną trys skautai ėjo iškylauti. Jie pamatė vyrą, rūkantį cigaretę. Nebaigęs rūkyti cigaretės, numetė ant sausos žolės. Žolė pradėjo degti. Netrukus ugnis išsiplėtė. Vienas skautas nubėgo į netolimą mokyklą, kad praneštų apie gaisrą ugniagesiams. Kiti skautai, kurie turėjo su savimi kastuvus, pradėjo kasti smėlį ir mesti ant ugnies. Ugnis buvo išsiplėtusi, jų pastangos mažai ką padėjo. Atvažiavo ugniagesiai. Gerai, kad ugniagesiai greitai atvažiavo. Netoli tos gaisro vietos buvo didelis miškas. Jei ugnis būtų persimetusi į mišką, gal būtų sudeginusi visą mišką. Būtų labai didelis nuostolis ir žmonėms nebebūtų gražios poilsio vietos miško aikštelėse.

Julytė Plačaitė,
Dariaus Girėno lit. m-los 8 sk. mokinė.

SUKAKTUVINIS METRAŠTIS

„Tėvynės Žvaigždutę" pasiekė Hamiltono „Valančiaus" mokyklos, Toronto „Maironio" mokyklos ir lituanistinių kursų 40 metų sukaktuvinis metraštis, 1988-1989. Redakcinis personalas: G. Paulionienė, R. Rygelienė. Gražus L. Ločerio pieštas viršelis. Daug nuotraukų iš mokyklų gyvenimo (R. Pranaitis, J. Miltenis). Tekstų paįvairinimui daug iliustracijų. Tai V. Čuplinsko, E. Kobelskytės, L. Nakrošienės, K. Šimonio, D. Tunaitytės darbai. Didelio formato, 142 puslapių leidinys. Liuksusinis popierius, labai ryškios nuotraukos ir iliustracijos. Aprašyta visų trijų mokyklų 40 metų nueitas kelias. Nemaža vietos skirta ir mokinių kūrybai.

Per keturiasdešimt metų daug atlikta. Tų visų darbų negali apimti joks metraštis, jokia knyga. Tai aukos, ryžto ir kieto darbo kelias. Šis jubiliejus sutampa su Lietuvos laisvėjimo metais. Tegul šių mokyklų auksinis jubiliejus sutampa su Lietuvos laisvės metais! Sėkmės ir ištvermės!

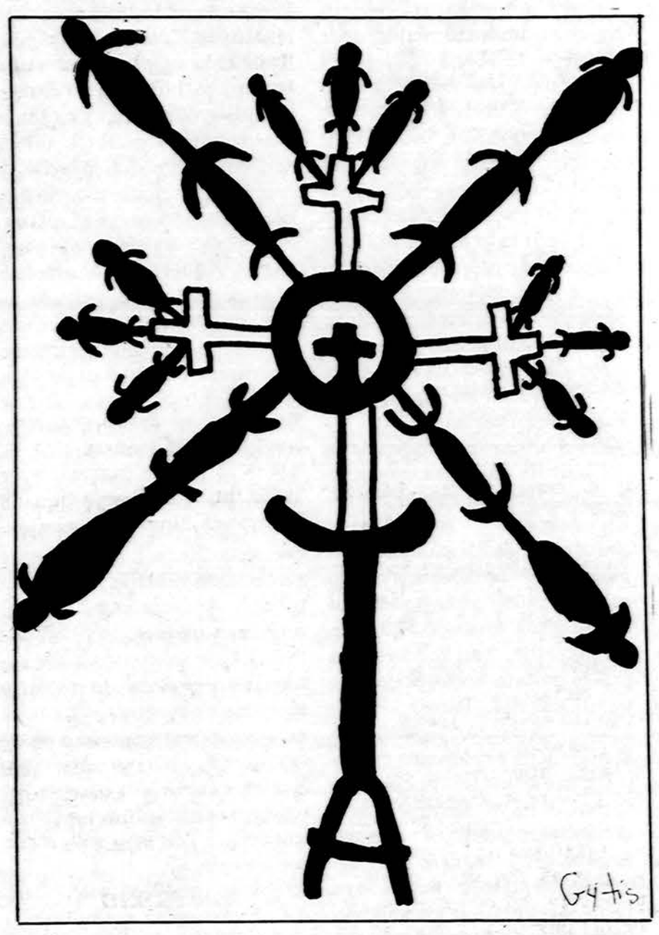

Piešė **Gytis Vygantas**
Dariaus Girėno lit. m-los 8 sk. mokinys

MIŠKE

Vasarą miške labai smagu, paukšteliai čiulba. Genys kala, kiškiai laksto. Gėlės žydi, medžiai žaliuoja. Grybai auga. Stirna ieško savo mamos. Voverytė graužia riešutus. Aš einu su tėveliais grybauti — vasarą!

Laura Dainytė, 2 sk.

GEGUŽINĖ

Vieną gražią pavasario dieną žvėreliai nutarė suruošti gegužinę. Genys ištukseno visiems pakvietimus. Susirinko voverės, kiškiai, stirnos, paukščiai, bitės ir visi žvėreliai. Jie šoko, dainavo ir linksmai praleido dieną.

Stefutė Utz, 2 sk.

MIŠKAS

Miške yra daug medžių ir gyvulių. Miške yra gėlių, grybų, ežerų, kalnų ir upių.

Darius Norvilas, 2 sk.
Visi K. Donelaičio lit. m-los mokiniai

VALIUTA

Po antrojo Pasaulinio karo dažnai Molotovui tekdavo dalyvauti įvairiose ministrų konferencijose.

Kartą vienos, keturių didžiųjų valstybių, užsienio reikalų ministrų konferencijos metu, po pasitarimų, visi keturi ministrai (anglų, prancūzų, JAV ir Sovietų Sąjungos) nutarė pailsėti. Laike poilsio sutarė palošti kortomis. Pirmas deda į „banką" amerikietis. Trenkia į stalą sidabrinį dolerį, kuris garsiai suskamba. Prancūzas deda franką, anglas — auksinį svarą, o Molotovas iškrapštė iš užančio popierinį rublį ir netyčia numetė ant grindų. Buvo visi ką tik pavalgę. Kai Molotovas lenkėsi paimti nuo žemės rublio, pasigirdo žmonių nemėgiamas garsas (nelaimė atsitiko). Tada vienas iš ministrų sako: „Kokia valiuta, toks ir skambėjimas".

PIRMOJI MOTERIS

(Legenda)
(Tęsinys)

Velniui net akys nušvito; jis lyg žaltys šliaužė į tylią, per amžius miegančią, begalinę vandenynų gelmę. Velnias grimzdamas gilyn, mąstė sau:

— Dievas ir aš sutversim žemę. Aš prisikimšiu sau gerklę ir už nagų smėlio, kad Dievas nematytų. Saują atiduosiu Dievui, o kas bus gerklėje ir panagėse — sau pasiliksiu.

Taip ir padarė.

Išplaukęs su smėliu velnias iš vandenyno gelmių, turėjo užčiauptą burną. Bijojo kalbėti, kad nepradėtų smėlis byrėti ir nesuprastų Dievas velnio gudrumo. Velnio akys iš džiaugsmo žibėjo, nes jam atrodė, kad Dievą apgavo. Dabar turės savo pasaulį: savo žemę ir savo žmones. Dievą apgauti neįmanoma.

Dievas paėmė smėlį į savo šventas rankas, palaimino ir staiga metė vandens paviršiun. Smėlio grūdeliai ir gabalėliai ėmė staiga augti, tarp savęs jungtis ir tuoj aptraukė vandenis kietu kevalu. Velnio burnoje ir panagėse smėlis pradėjo augti. Vos neužduso velnias ir vos nepersprogo jo galva. Velnias pradėjo spjauti laukan pavogtą smėlį: šnirpštė, krankštė, prunkštė ir vis spjaudė gabaliukais į vandenis. Ten darėsi salos ir balos, kur vėliau pasidarė velnio gyvenvietės ir velniabaliai. Vėliau žmonės bijodavo pro tas vietas eiti.

(Bus daugiau)

LIETUVIŲ TAUTOSAKA

Aš esu padarius rokundą (sutartį) su Lopetinskiu (duobkasiu) Kartena. Reiškia, pasiruošus mirti.

Kas galvoj, tas ir ant liežuvio. Utena.

Nei rogės, nei ratai. (Žioplas, kvailas).

Ir audžia, ir meta. (Plepumas).

KAIP ŽMOGUS MIRŠTA

(Lietuvių tautosaka)

Gegužės mėnesį prisimenami mirę kariai už tėvynės laisvę. Ta proga apie mirtį pateikiu senovės lietuvių pasakojimą;

Seniau, kai žmogus mirdavo, tai pastatydavo ant stalo švęsto vandens puodelį, kad siela, kai išeina iš kūno, išsimaudytų ir eitų švari dangun. Dar neseniai žmonės vartojo šį paprotį.

Buvo seniai vienas kareivis, kuris turėjo tokią Dievo malonę, kad galėjo matyti viską, ko eilinis žmogus negali matyti. Tas kareivis užėjo vieną kartą į vienus namus, kur buvo bemirštąs žmogus. Kartais atrodo lyg numiręs, ir vėl staiga atgyja, pasitampo. Kaimietės moterys, sustojusios apie mirštantį, tyliai kalbasi: „Koks gyvenimas, toks ir mirimas". Suprask, kad buvo blogas žmogus, tai ir jo mirtis yra nelaiminga — velniai nepasidalina jo siela. Anas kareivis, stovėdamas tarp durų, mato, kad mirštančio žmogaus siela atsiskiria nuo kūno, pasimaudo puodelyje su švęstu vandeniu ir priėjus prie kūno bučiuoja jam lūpas ir dėkoja: „Tu buvai geras, nieko blogo nesakei niekam; tavo rankos nieko blogo gyvenime nepadarė, man liūdna su tavim skirtis". Žmogus ir vėl lyg atgyja. Tada siela, palikusi kūną, vėl nueina ir išsimaudo švęstame vandenyje. Tuo metu žmogaus kūnas lyg apmiršta. Išsimaudžius siela vėl prieina prie kūno ir ji bučiuoja, šį kartą jo kojas: „Tavo kojos vaikščiojo gerais keliais ir t.t."

Neiškentęs kareivis palingavo galvą ir pasakė moterims: „O jūs, moters, moters! Jūs nesuprantate, kad tas žmogus negreit miršta dėl to, kad jis buvo geras žmogus ir siela nenori jo apleisti. Tik blogas žmogus greit miršta: siela džiaugiasi jį palikus, velniai greit ją nusineša ir baigta".

Moters supykusios šoko prie kareivio ir jį išvijo iš kambario šaukdamos: „Ką anas kvailas žino?" (Papasakojo J. Bikulčius, 63 metų amžiaus, iš Aukštikalnių kaimo, Salako valsčiaus. Užrašė P. Jarackas 1936.IX.21).

Iš dr. Balio archyvo

GALVOSŪKIO NR. 151 ATSAKYMAS

2 x 8 : 4 = 4
9 + 1 − 6 = 4
7 + 5 : 3 = 4

Žiūrėkite sprendimą.

GALVOSŪKIO NR. 154 ATSAKYMAS

Figūra nr. 5 labiausiai išsiskiria iš visų kitų. Visos pdalintos į 6 dalis, o ši tik į 5 dalis.

GALVOSŪKIO NR. 155 ATSAKYMAS

Belgijoje yra vartojamos 3 kalbos: flamandų, prancūzų ir vokiečių. Šveicarijoje vartojamos net 4 kalbos: vokiečių, prancūzų, italų, rumunų.